

BARINGKUAS

REBOLUSIONARIO A DIARIO TI UMILI ITI CAGAYAN VALLEY

TAWEN 2000 BLG. 2

ISYU ITI ABRIL - HUNIO

DADAKKEL A BALLIGI TI ARMADO A DANGADANG

“Narimat a balligi.” Kastoy nga inladawan ni Jose Maria Sison, lider ti Rebolusion Pilipino, iti naangay a taktikal opensiba ti New People’s Army iti Daya nga Isabela itay Hunio 27.

Iti naangay nga ambus iti Barangay Linomot, Jones, natay ni Col. Josefino Manayao, kumander ti 502nd Brigade Philippine Army, ni 2nd Lt. Wilfredo Estanislao, executive officer ti 54th Infantry Battalion, siam a sarhento ken lima pay nga enlisted personnel.

LINAON

EDITORIAL:

Padayawan ti umili dagiti narimat a balligi iti armado a dangadang

1

ARMADO A DANGADANG:

rumeregta manen ti panangirussuat kadagiti taktikal nga opensiba

3

AGDAMA A KASASAAD:

Umiirteng ti dangadang ti umili tapno padisien ni Presidente Joseph Estrada

7

PASISMO: ti panagbiag manen iti maruprupsa a bangkay ti paramilitar a CAFGU

12

NAILIAN A MINORIA:

Narungsot a giera ti sungbat ti GRP iti nainkalinteg a dangadang ti umili a Moro

15

PAMMADAYAW:

Ka Maki ken Ka Wika: dua a rebolusionario a martir ken bannuar

18

DAMDAMAG

21

SEKSION YBANAG:
ESPESYAL NGA CORSO
PARA TA KUSECHERO

29

SALUN-AT: Malaria

31

**GIMONG KEN REBOLUSION
A PILIPINO, NAILADAWAN:**

34

KULTURA

40

SINARUNO DAYTOY TI MAYSA PAY A taktikal opensiba ti NPA iti probinsia ti Quirino idi Abril. Tallo a pasista a tropa ti nasugatan. Awan kaswalti ti NPA. Kalleppas idi a rambakan dagiti nagtambang a kakadua ti maika-31 nga anibersario ti NPA.

Sakbay pay, nairussuat ti kaunaan nga ambus iti nabayag metten a panawen. Tallo a militar ti natay, karaman ti dua a sarhento. Maysa pay a pasista ti nasugatan. Napasamak daytoy iti Barangay Iluru, Rizal, Cagayan idi Marso 23.

Kadagitoy nga aksion militar, awan uray maysa a nasugatan kadagiti Nalabaga a gerilia. Iti ambus idi Marso ken Hunio, sumagmamano a napipigsa a paltog, balbala ken ramramit militar ti naklining.

Nagbariwengweng ti kabusor iti naramananna a nagsasaruno a danog iti bagi ken ulo. Inamin mismo ni Angelo Reyes, hepe ti AFP, a dakkell a tama iti AFP ti pannakatay ti maysa a Brigade Commander ken adu pay nga opisial.

Iti nagsisinnungbat a putok iti tallo a Larangan Gerilia manipud Marso inggana't Hunio, naburak ti konserbatismo iti trabaho a militar iti Cagayan Valley. Ti ambus ti Hunio 27 ket nakaparnuay iti nailian a pangpulitika nga epekto.

Ngem dagiti taktikal opensiba ket arigna't kannigid a takiag laeng a nangibulos iti nabileg a disnog iti kabusor. Adda pay kannawan a takiag ti rebolusionario a gubat — ti dangadang ti masa para iti rebolusionario a reporma iti daga, a nakagun-od met kadagiti balligi iti naglabas.

Iti tallo a Larangan Gerilia iti Isabela ken Quirino, mano gasut a pamilia ti mannalon ti nagbenepisio iti kampania para iti "Agreb" (Agrario a Rebolusion). Nagun-od dagitoy babaen iti panagorganisar ken militante a

panagtignay kangrunaan dagiti napanglaw ken nababa-nga-akintengnga a mannalon ken mangmanged talon.

Inlabanda ken naipagballigi ti nadumaduma a kampania nga antiipiudal. Naingato ti tangdan dagiti mangmanged talon, naibaba ti abang iti daga, naingato ti presio ti produktoda a saba ken mais, ken nairupir ti karbenganda nga agtalinaed ken sukayen ti daga a nagbannoganda.

Nagun-od dagitoy napapateg a panagabante ita a nairut a dawdawaten ti kasasaad ti panagpuerto ti rebolusionario a tignayan iti sanguanan ti dangadang. Napartak ti panagsuek ti kasasaad iti ekonomia. Marikna ti umadani a panagbettak iti pulitika. Napalaos ti ragsak dagiti masa kadagitoy a balligida.

Paset-paseten a naringbawan ti rebolusionario a tignayan ti konserbatismo iti dadduma a tay-ak ti rebolusionario a trabaho. Ngem addada pay pasetna a maud-idi. Ken addada pay aspetona a nakasallukob pay laeng iti konserbatismo. Rebbengentayo, kas daulo dagiti umili iti dangadangda, a naan-anay a ringbawan ti konserbatismo ken pursigido nga umaddang iti dadakkel.

Saan laeng a sumagmamano a Larangan Gerilia ti rumbeng nga agirussuat iti naballigian a taktikal opensiba ken kampania nga antiipiudal, no di ti amin. Saan laeng nga aksion militar ken kampania nga antiipiudal ti umabante, no di ti amin nga aspeto ti trabaho ken dangadang.

Ti agdama ket saan a gagangay a panawen. Ta idiydiayana ti rebolusionario a panagabante a naparpartak ngem iti naglabas. Isu nga agkasapulan daytoy iti pigsa, sirib ken kinatibker iti prinsipio ken pangngeddeng — a mamin-ano a naregretget ngem iti naglabas.

Saantayo a paayen ti umili.

NARIMAT A TAKTIKAL NGA OPENSIBA

Nadagsen a disnog iti kabusor dagiti
ambus a nairussuat iti Rizal,
Cagayan ken Jones, Isabela

*“Rumbeng nga ikkaten iti
intar tayo amin a bulok a
kapanunotan. Kamali ti
panangtagibassit ti bileg ti
masa ken umili.”*

Mao Zedong

DAYTOY A panagtalek iti bileg ti masa ken organisasion ti nangiduron iti agtultuloy a panagilinteg ti sibubukel a puersa ti rehion. Kalpasan daytoy ti panangtukoy ti napalabas a kumperensia iti rehiyon ti Amianan-a-Daya a Luzon iti nabayag nga iriringbaw iti Partido ken Hukbo ti sakit a konserbatismo .

Nakalaslastog nga iparparammag ti kampo ti 5th ID PA a naparmeken ti CPP/

NPA iti Amianan-a-Daya a Luzon. Ken awan kanon ti kabaelan ti rebolusionario a tignayan nga agirussuat ti labanan a kas iti napalabas a panawen. Ngem pinaneknekan dagiti narimat a balligi iti trabaho a militar a ti panagsanggir iti kabaelan ti masa ken bukod a bagi ti mapanggeddeng.

NAKIGTOT KEN NAPABAINAN TI 503RD BDE

*“Dakkel a balligi ti
pannakatukoytayo iti sakit a
konserbatismo. Bunga daytoy iti
pannakasinit tayo iti saplit ti
SCO. Agpayso nga iti unos ti
nabayag a panawen, naguyod ti
kakaddua iti kapanunotan a
“panagilinteg” babaen iti
panagliklik kadagiti laban uray
dagiti kabaelan met nga
ipagballigi. Iti sango ti nalawag a
kiddaw ti masa nga ipaayan ti*

*kabusor ti bira, umno nga
ipatungpal ti hukbo ti
rebbengenna. Umno a masango ti
in-inut a panangpakapsut
kadakuada.”*

maysa a kadre ti larangan ti
Danilo Ben Front, Cagayan

IDI MARSO 11, 2000, nakigtot ken napabainan ti kampo ti 503rd Bde PA a nakabase iti Masin, Alcala, Cagayan iti panangidaulo ni Col. Rodolfo Alvarado. Bigla nga immaweng dagiti putok ti naimballigian nga ambus iti Danilo Ben Front (DBF) idiay Iluro, Rizal, Cagayan. Natay ditoy ti 4 a tropa ti 41st IB PA. Naklining ti NPA ti 4 nga M16.

Gapu iti daytoy, napalalo ti pungtot ti kampo ti 503rd Bde. PA. Tapno makabales, nagpidut lattan ti karabawan a kontra-propaganda a “traidor” kano ti inrussuat ti

NPA nga ambus.

Kinaagpaysona ket desperado laengen daytoy nga addang tapno makabawi iti pannakaibabainda iti imatang ti adu nga umili.

Ti 41st IB, 503rd Bde PA ti responsable iti nasaknap a panaglabsing ti karbengan ti tao iti intero a Cagayan. Nasaknap a pamutbuteng ken pilit a panangpaamin nga NPA ti inaramidda kadagiti umili iti Baggao. Idinto a panagpatay kadagiti *hors de combat* (wenno awanen ti kabaelanna a lumaban) nga NPA ti inaramidda kada Henry Abraham (Ka Ariel) ken Rey Dagohoy (Ka Nap).

Malaksid iti inrussuat ti DBF nga ambus, inisnayp met ti NPA-Venerando Villacillo Front (VVF) dagiti agop-

operasion a tropa ti AFP-PNP idia Disimungal, Maddela, Quirino iti met laeng a bulan ti Marso a nakasugatan ti 3 a pasista.

Nagirussuat dagitoy a tropa ti dakkel nga operasion iti erya ti Venerando Villacillo Front (VVF) tapno butngen ti umili ken bulabugen ti mairussuat nga anibersario ti NPA.

Agawid koman ti nagoperasion a kabusor idi kamakamen ken paputokan ida ti maysa a tim ti VVF tapno maaddaanda ti leksion iti masansan a panagoperasionda iti sona a gerilia.

Napigsa a danog iti ulo ti 5th ID PA

“Iti damo, agduaduaak iti panangirussuat ti ambus. Nabayag met ngamin diay naudi a nakailaokak a laban, idi pay laeng 1993. Ken ad-adu pay ti baro a sampa a kakuyogko ita. Ngem gapu iti nakitak a pannakaisagana a nalaing ti target ken panggeddeng ti kakadua ken masa nga irussuat ti ambus, nagtalekak iti kabaelan ti yunit.”

Maysa a kaddua a beterano iti adu a labanan

TINILMON
ni General
Rodolfo Garcia, CO ti 5th ID PA dagiti amin a sarita ken kinalastogna manipud idi immaweng ti napigsa a kanalbuong ken putok iti inrussuat ti Benito Tesorio Front (BTF) nga ambus iti nagbaetan ti Bo. Sta. Isabel ken Linumot, Jones, Isabela idi Hunio 27.

Natay ditoy ti 16 a pasista a tropa a pakairamanan ni Col Josefino Manayao, CO ti 502nd Bde. a nakabase iti Balabal, Jones, 2Lt Wilfredo Estanislao ti 54th IB, 9 a sarhento, 2 a korporal ken 3 a PFC. Naklining ti kakadua ti 11 nga M16 ken 1 nga M203, ken dadduma pay a ramit militar.

Kalkalpas daytoy ti brigada nga operasion a simmakup kadagiti ili ti Echague, Jones, San Agustin ken San Guillermo. Panggepda a butngen dagiti umili a lumablabaan iti panagminas ti Royal Cement Mining Corporation kadagiti barbario dagiti naagapad nga ili ken allilawen ti masa babaen iti pammarang a “Medical Mission”.

Maysa a nadagsen a danog a nangdayyeg iti kabusor daytoy a T.O. . Napalalo ti bain ni Heneral Garcia agsipud ta awan naaramidan dagiti tropa a naambus iti laksid ti kinaaduda (1 platoon iti Bo. Linumot, 1 platoon iti Bo. Dicamay 2, 1 platoon iti Bo. Sta Domingo ken ti komboy ti

Naregta a panagsanay manen dagiti baro a mannakigubat

5 a trak a mapatta-patta a 2 a platon) laban iti bassit laeng a pwersa ti NPA.

Gapu iti pannakabain ti reaksionario nga AFP ken ti gobierno, inakusaranda dagiti nagambus ti “panaglabsing” kano iti Sangalubongan a Paglintegan ti Gubat ken ti katulagan a Comprehensive Agreement for the Respect of Human Rights and International Humanitarian Law (CARHRIHL) gapu iti panangambus ti “medical mision” ken panagusar ti *landmine*.

Ti panagusar iti *land mine* ket maysa a naannad a pamuspusan nga us-usaren ti NPA tapno mapili a nalaing ti target. Saan a kas iti bomba ken kanyon nga us-

usaren ti AFP a mamin-adu a daras a mas delikado gapu ta saan a maiturong wenno masigurado ti pagbettakanna.

Napaneknekanen daytoy iti naglabas nga aramid ti AFP idia y Marag Valley, Paco Valley, Zinundungan Valley iti Cagayan, Conner iti Apayao ken iti ili ti Ilagan ken San Mariano iti Isabela. Adu a balbalay ti nauram ken nawara, nadadael a mula ken muyong ken taraken ti masa. Sibilian ti kangrunaan a nadidigra kadagitoy nga awan pilpilienna a panagbomba. Adda dagiti natnatay a masa a tinamaan ti bomba.

Maysa pay, dagiti tropa ti kabusor a naambus ket nawaya a naikkan iti panawen a sumuko ngem saanda nga inkaskaso daytoy. Inusarda a kalasag (trensera) dagiti kakaduada nga immunan a natay.

“Napaneknekan a saan a lapped ti kinakurang ti kapadasan dagiti barbaro a kakadua iti panangiballigi ti opensiba. Gapu ta dakkel ti intulong ti masa manipud panangsagana agingga iti aktwal a labanan. Nagundawayan met ti panagkampante dagiti soldado. Iti tay-ak ti labanan, agpayso a ti napateg ket ti panggeddeng a mapanglaban.”

Kumander ti maysa a yunit ti BHB-BTF

Napapateg nga adal

UMUNA. TI NAPUDNO A panagilinteg manipud iti biddut ti

konserbatismo iti militar, umno a panangidaulo, panagpursigi ken husto a panangimaniobra ti labanan ti tulbek ken napateg nga adal a maadaw kadagiti balligi iti tay-ak ti militar kadaytoy a tawen.

Saan a narigat nga isubli ti kinaregget, determinasion ken tured dagiti nalabaga a kumander ken mannakigubat a sumango iti kabusor, kagiddan ti pannarabay ti pulitika a panggep kadagiti nairussuat a labanan. Babaen daytoy iti panggeddeng ken kapanunotan a pagserbian ti umili. Kayatna a sawen ket balligi iti pulitika ti resulta ti irussuat a labanan.

Maikadua. Ti husto a panangpili, panangisagana ti target ken pananggundaway kadagiti dumteng a napintas a kasasaad.

Kangrunaan ditoy ti kinapateg a kasapulan nga ammoen dagiti pagkapsutan ken pagpigpigsan. Segundario laengen ti klase ti armas. No maikahon ti kabusor iti kastoy, saanen a narigat nga iyannatup ti agdama a pigsa ti puersatayo.

Saanen a kasapulan nga iyuray pay no kaano a nakaplano ti TO. Wenno panunoten nga adda ti agdama wenno masungad nga aktibidad. Masapul nga agbalin a nalawag iti tunggal larangan wenno yunit a ti kasasaad ket saan a

permanente. Ti napateg, magundawayan dagiti nakadiaya nga oportunidad. Uray dagiti aktibidad ket sumursurot iti kastoy nga estilo ti panagtignay kas pwersa a gerilia.

Maikatlo. Ti panagtalek ken panagsanggir iti masa. Kadagiti balligi a nagun-od iti tay-ak militar ket dakkel ti partisipasion ti masa ditoy. Manipud panangisagana ti target, panagisagana ti suplay, paniktik, gayd ken agingga iti aktwal a labanan.

Iti tay-ak militar ket mausar ti kaammoan, laing ken bileg ti masa. Ti masa ti makaited ti pudno a kaammoan kanaig ti tignay ti kabusor. Ditoy nga epektibo a mausar ti galad a paniktik a pangmasa. Daytoy ti maysa a rebbengen dagiti organisasion ken base a masa kadagiti larangan a gerilia. Mulat ken boluntario nga ipatungpal daytoy ti masa no nalawag kadakuadan ti panggep.

Maikapet. Ti panagtalek iti bagi ken bukod a kabaelan. No kitaen ti kabuklan a pwersa, agarup kaguaddua ti datihan no ikumpara iti baro a pwersa a kurang no diman awan pay kapadasanda iti labanan. Ngem ti kastoy a ladawan ti

pwersa ket saan nga isu ti makalapped iti panangirussuat iti TO.

Adu ken makaanay pay laeng dagiti kadre militar a napanday iti labanan ken

agsanay ken ag-T.O. Adu kadakuada ti adda potensialna nga agbalin a nalaing a mannakigubat, ken manipud kadakuada ket mapanday dagiti

sumarsaruno nga agbalin a kadre pulitiko-militar ken kumander ti NPA.

Dagiti kadre militar: *sisasagana nga agisuro kadagiti baro a kakaddua*

nakawaras iti tunggal yunit. Nabaknangda iti kapadasan. Sisasagana a mangisuro ken mangibingay iti kaammoanda kadagiti baro a kakaddua.

Sidadaan ken agkalkalikagum nga agadal, masuroan ken maaddaan iti kapadasan dagiti baro a kakaddua. Naregtada nga

Narimat a masakbayan

NAPINTAS A pangrugian dagiti nairussuat ken nagun-od a balligi ti armado a pannakidangadang iti daytoy a tawen 2000.

Ti agtultuloy a panangiggem ti umno a linia iti tay-ak militar ket mangipaspasimudaag iti dakdakkal a panagabante ti sibububukel a rehion. Iti nairut a silpo iti masa ken naimpulitikaan a panggep ti trabaho a militar, narimat ti turongen ken masakbayan ti armado a pannakidangadang ti rehion ken intero a pagilian.

Ti agtultuloy a krisis ti rehimen US-Estrada ket mangiluklukat iti napintas a kasasaad tapno irussuat dagiti taktikal nga opensiba ken palawaen ti base a masa. **B**

KUMARKARO TI KINARIGAT, PADISIENEN NI ERAP!

Naminsan a nakuna ni Joseph Estrada:
“Kadatayo a babassit ken marigrigat, adda’ttoy ti kari ni Erap — dakayo ti umuna a mabingayan iti parabur manipud iti ekonomia, ken iti gobierno.”

Agkakasam-it a sarita. Ngem ania’t naipatungpal? Awan pulos! Baliktaad ketdi’t napasamak. Umun-uneg ti krisis ti gimong ken kumarkaro ti kinarigat. Naibulgar a dagus a ni Erap ket napeklan a kontra-mannalon, kontra-mangmangged, maka-apot daga ken maka-ganggannaet a kapitalita.

Kontra-mangmangged

LALLALO A rumigrigat ti umili gapu kadagiti addangen ken paglintegan nga itantandudo ni Erap. Awan sarday ti panagngato ti presio ti langis. Saan a makamatan ti sueldo ti panagngato ti presio’t gagatangen ken serbisio.

Uray koma no adu ti pagtrabahuan ken ngumato ti sueldo. Ti adatna ket agtultuloy nga umad-adu ti maawanan ti trabaho. Maikkat kadagiti panggedan. Ti met sumagmamano nga addaan trabaho, ar-aramidenda a kontraktual

Umir-irteng ti dalluyon dagiti welga ken protesta laban iti rehimen US-Estrada. Adda iti sangoanan ken adauluan daytoy dagiti basaran a puerisa a mangmangged ken mannalon

wenno kasual. Awanan benepisio ken seguridad. Maikkat a dagus kalpasan ti lima a bulan. Umad-adu ti bilang ti malaproletariado. Awan mastrek a panggedan, awan regular a pakitegedan.

No met lumaban dagiti mangmangged, notisia pay laeng ti panagwelga ket mapasabtanen ti pammutbuteng ken panagharas. Ken no man matuloy ti welga, nakaad-adu a pulis ken militar ti maideploy iti piketlayn. Kas ti pasamak iti Shoemart, LRT, Triumph International, Coca-cola, Pepsi, PT & T, Manila Hotel ken adu pay.

Naranggas met a demolision ti sungbat ti gobierno kadagiti nakurapay iti ciudad. Nasurok 100 a komunidad ti dinemolisda manipud nagtugaw ni Pres. Estrada, ken adu pay ti sumaruno. Dagiti maaw-awagan nga iskuater ket nakarkaro pay ngem ayup no tratuen dagiti apo't daga, opisial ti gobierno ken pulis. Uray dagiti balud a kriminal ket us-usarenda para iti demolision.

Kontra-mannalon

ITI KAAW-AWAYAN, awan met ti nasagrap dagiti minilion a mannalon no di panangallilaw ken ranggas. Kumarkaro ken agsisinnumbangir ketdi ti panangpadisi kadagiti mannalon iti suksukayenda a daga. Uray dagiti naikkanen ti Emancipation Patent, Certificate of Land Ownership Award (CLOA), Certificate of Land Transfer (CLT), Certificate of Ancestral Domain Claim (CADC), stewardship ken dadduma pay a manangallilaw ken managagum a paglintegan. Pammaneknek nga awan serbi amin dagitoy a reporma kano iti daga.

Agtultuloy latta ti nangato nga interes ti pautang dagiti komersiante-usurero, nangato nga abang ti daga, nababa a tangdan dagiti mangmangged talon, ken panagagum ti daga. Binay-an ni Erap ti panagkaro ti piudal ken malapiudal a pannakagundaway dagiti marigrigat iti aw-away.

Iti panangitandudona iti maka-imperialista a patakaran a liberalisasion, deregulasion ken pribatisasion, kimmario ti krisis iti agrikultura. Lallalo pay a naikulbo, saan laeng a dagiti napanglaw ken nababa-nga-akintengnga a mannalon ken mangmangged talon, no di uray dagiti akintengnga ken nabaknang a mannalon.

Nailansa ken nagsuek ti presio ti mais, saba, ken dadduma pay a produkto ti mannalon. Awan labanna iti kompetision dagitoy produkto dagiti mannalon a Pilipino iti sango ti nawaya a panagserrek dagiti imported a produkto nga agrikultural, kas ti saba, bagas, bawang ken dadduma pay.

Lallalo a naigamer ken nadadael ti daga a pagmulmulaan. Bumassit a bumassit ti apit dagiti mannalon, kas ti mais ken pagay. Gapu iti nawaya a panaglayus dagiti pestisidyo, herbisidyo, komersial a bin-i ken dadduma pay a produkto dagiti imperialista, nga agkarangato ti presiona. Saan a tulong no di nakarkaro a didigra ti ipapaay dagiti produkto nga agrokemikal kadagiti mannalon; saan a tulong no di kinaban a ganansia ti interes para kadagiti imperialista iti agrikultura ti Pilipinas.

Maka-imperialista

IMBES A LAPDAN, lallalo pay nga litantandudo ni Estrada ti makadidigra a patakaran a globalisasion. Mandar daytoy ti International Monetary Fund, World Bank ken World Trade Organization kadagiti aso-aso ti imperialismo a rehimen, kas ti rehimen Estrada.

Kas natudio a paraserbi ti interes dagiti ganggagannaet a negosio, lallalo pay nga inlukat ni Erap ti ekonomia ti pagilian iti imperialista a panagrames. Inalllukoy na ti panagtultuloy daytoy a kas pagigumpuan kadagiti imported a sobra a produkto ken kapital, ken pagakupan ti nalaka a pigsa't panagobra ken naata a materiales.

Awan bain nga ilaklako ni Erap ti patrimonia ken kinabaknang ti pagilian kadagiti imperialista.

Kumarkaro ken agsisinnumbangir ketdi ti panangpadisi kadagiti mannalon iti suksukayenda a daga. Uray dagiti naikkanen ti Emancipation Patent, Certificate of Land Ownership Award (CLOA), Certificate of Land Transfer (CLT), Certificate of Ancestral Domain Claim (CADC), stewardship ken dadduma pay a manangallilaw ken managagum a paglintegan. Pammaneknek nga awan serbi amin dagitoy reporma kano iti daga

ganggannaet a kapitalista, dadakkel a burgesia-kumprador ken apo't daga, dagiti sindikato a kriminal ken ti innem a pamiliana.

Masarakan dagiti adu a pamiliana, kakabaggian ken gagayyem iti naduma-duma nga ahensia ti gobierno. Manipud opisina ti swipsteyk agingga't Malacanang. Pespesenda amin a mabalin a pagkuartaan.

Malaksid kadagiti assawana (Dra. Loi

Agmanmaniobra daytoy tapno wayaanna dagiti ganggannaet a sientos prosiento

a makapagtagikua ti daga ken dadduma pay a kinabaknang iti pagilian. Maysa daytoy a gapu no apay a kayatna a baliwan ti Konstitusion ti Republika ti Pilipinas.

Awan panggep dagiti imperialista ken lokal nga alipuresna a salakniban ti pagilian. No di ket palakaen ti pananggundaway dagiti higante a bangko, kumpania a multinasional ken dagiti ispekulador iti pagilian.

Gobierno't Naruker

BAYAT A makusbon dagiti umili iti kinarigat, awan inyalikaka ni Erap no di ti panagkurimes dagiti amona a

Ranggas ken pasismo, iti langa ti Oplan Makabayan, ti sungbat ni Estrada kadagiti nainkalinteg a kiddaw ti umili.

Ejercito, Guia Gomez, Laarni Enriques ken adu pay) ken annakna, adda pay dagiti kumpadre, gayyem ken kronina a kas da Lucio Tan, Lucio Co, Dante Tan, Emilio Yap, William Gatchalian, Danding Cojuangco ken Stanley Ho. Isuda't rupa ti kroniismo, nepotismo ken korupsiyon iti gobierno.

Ranggas ken pasismo, iti langa ti Oplan Makabayan, ti sungbat ni Estrada kadagiti nainkalinteg a kiddaw ti umili. Iti babaen ti panagturayna, reprep ti inaresto, imbalud, sinalbeyds ken minasaker ti AFP, PNP ken paramilitar a grupo. Panggepna ita a biagen manen ti isarsarua ti umili a CAFGU.

Panagkaykaysa ti umili laban iti rehimen US-Estrada

PARA ITI UMILI, AWAN TI masagrap a pagsayaatan iti sidong ti agdama a rehimen. Lallalo a peggad kadakuada ti panagtalinaed iti puesto ti maysa a presidente nga isu't kangrunaan a mangparparigat kadakuada.

Kumarkaro ti disgusto ti umili a Pilipino iti rehimen a US-Estrada. Lumawlaw, sumaksaknap ken dumakdakkel ti tignayanda tapno irupir dagiti demokratiko a karbengan ken interesda.

Agkaykaysa dagiti progresibo ken militante a puersa, akintengnga a puersa, ken reaksionario a kontra kenni Erap a lumablaba ken agtigtignay tapno padisien iti poder ti bungoy ni Estrada.

Ti nalawa nga umili nga annak ling-et ti kapingetan iti pananggibus iti mananggundaway ken naulpit a rehimen Estrada.

Nupay kasta, nalawag kadakuada a ti pannakarebbek ni Estrada ket saan nga isu't makaresolba ti basaran a panagbalbaliw.

Itultuloy ti umili ti pannakidangangda iti sumaruno a rehimen agingga a gibusan ti bulok a sistema a malakolonial ken malapiudal, ken maitakder ti Demokratiko a Gobierno ti Umili. Daytoy ti mangitandudo iti interes ti sapsap. **B**

Dagiti Nadumaduma nga Alyansa a Nabukel ken Panagtignay Kontra iti Rehimen a US-Estrada

Agosto 20, 1999: Binukel ti **PEOPLE RESIST** kas maysa a nalawa nga alyansa a kontra-pasista a nangbitbit kadagiti isyu a iti panagtignay idi Agosto 20.

Bukbuklen daytoy dagiti progresibo nga organisasion ken individual a mangitantandudo iti uppap a panawagan:

√ lapdan ti kompromiso kadagiti agtawid kenni Marcos ken dagiti kronina;

√ labanan dagiti garaw ti rehimen tapno lipiten ti press freedom;

√ itandudo ti karbengan a pangtao ken labanan ti panangikuspil ti karbengan a sibil ken politikal;

√ labanan ti Charter Change.

Impanawagan ti **Gabriela** ti **OUST ERAP!**

Dakkel a tignay protesta iti Ayala, Makati City nga inqaduluan ni Cardinal Sin ken Corazon Aquino; nasurok 60,000 ti umili a dimmar-ay

September

SEPTEMBER 21 COMMITTEE

Binukel tapno organisaren ti panagtignay idi September

21. Nabukel

iti basaran

nga anti-

pasista ken

anti-

Estrada,

karaman ti

maysa a

senador ken 23 a kongresmen ken dadduma

a pueras a pangpulitika.

Kalpasan ti Sept. 21, nagtalinaed daytoy ken nakairussuat kadagiti proyekto ken aktibidad laban iti rehimen ni Estrada. Inawit ti linia nga **"Enough of Erap."**

Nairussuat ti dakkel a tignay protesta nga inqaduluan ti BAYAN ken Sept. 21

Committee idiay Liwasang Bonifacio sa nagtutrong iti Mendiola. Adda kagiddan a tignay protesta iti 27 a probinsia iti intero pagilian; nasurok 100,000 katao ti nagralli

Pebrero 25, 2000: Iti okasion ti panagalsa iti Edsa, impanawagan ti **BAYAN** ti linia a **"Padisien ni ERAP!"**

Iti Martsa Rali iti Edsa, nasurok 50,000 ti dimmar-ay

Marso 8, 2000

Sangalubongan nga Aldaw ti Babbai nga Anak Ling-et

inawit ti sentral nga islogan a "TAMA NA, SOBRA NA, PALAYASIN NA! ERAP RESIGN AS PRESIDENT!"

Martsa Rali manipud Rotonda agingga't Mendiola ; 3,000 a babbai ken dagiti kaalyadoda ti nagtignay

Marso-Abril, 2000

KOALISYON KONTRA-KARTEL (KKK)

Alyansa laban iti panangngato ti presio ti langis ken laban iti monopolio nga operasyon ti kartel ti langis. Kangrunaan a bukuklen dagiti grupo ti transportasion, consumer groups ken dadduma a personahe.

Sangapagilian a transport strike ken mobilisasion laban iti Oil Price Increase ken Road Users' Tax idi Marso 17, Marso 30

Abril-Mayo 2000:

PATASIKN SI ERAP MOVEMENT

Iti panagtaud ti Silent Protest (!) Movement ken ti panawagan a "resign" ni Senador Guingona, limmatak ti isyu ti panangpadisi kenni Erap. Nabukel ti nalawa a prente

dagiti puersa laban kenni Erap a nagkaykaysa iti panawagan nga "ENAP OP ERAP."

April 14 Kalbaryo ng Mamamayan:

nasurok tallo ribo a marigrigat a tagasiudad ti dimmar-ay iti tignay protesta ken misang bayan

Mayo 1

Sangalubongan nga Aldaw ti Panagobra

Iti panangidaulo ti Kilusang Mayo Uno, impasaknap ti panawagan a "Pasaknapen dagiti welga ken protesta laban iti panangadipen dagiti dadakkel a kumprador burgesia ken gangannaet a monopolio kapitalista! Padisien ti rehimen a US-Estrada!"

Martsa Rali iti Liwasang Bonifacio agturong iti Mendiola; protesta iti nadumaduma a paset ti pagilian

Mayo 24

KALINAW MINDANAO

Nalawa nga alyansa a taktikal laban iti anti-Moro a giera iti Mindanao. Idadauluan daytoy ti Moro-Christian People's Alliance, BAYAN, Karapatan, Promotion of Church Peoples' Response ken BAYAN-NCR.

Piket iti sangoanan ti Camp Aguinaldo; Unity Statement a pinirmaan ti 22 congressmen, nasurok 200 a personahe ti simbaan ken relihioso ken 77 a personalidad ken lider dagiti sektor

Fact-finding Mission iti Maguindanao, Lanao ken dadduma a paset a no sadinno ket nakaro ti opensiba a militar ti GRP

Panangbiag ti Maruprupsa a Bangkay ti CAFGU

Intabonen ti umili ti nabuyok a bangkay ken nagan ti CAFGU ngem biagen manen daytoy ti rehimen US-Estrada

NAPALALO TI DANAG TI reaksiunario a gobierno iti napartak ken agtultuloy a panagdur-as ti rebolusionario a tignayan aglalo iti agsasaruno a naimballigian a taktikal nga opensiba ti NPA iti intero pagilian ken ti agtultuloy a panagirussuat ti Moro Islamic Liberation Front/Bangsa Moro Islamic Armed Forces (MILF/ BIAF) iti armado a panaglaban.

Gapu kadaytoy, dinardaras ti rehimen US-Estrada nga impasa babaen kenni Senador Rodolfo Biazon [dati nga AFP *Chief of Staff*] ti linteg a mangipalpalubos ti panangpaadu ti CAFGU. Iti kasta ket adda katulungan ti AFP-PNP a sumango iti NPA ken BIAF.

Mangipakpakita daytoy iti nakaro a krisis ti agdama a rehimen. Bayat a lumawlaw ken pumigpigsa dagiti armado a panaglaban kontra iti gobierno, saanen a makaanay ti gastuenna para koma iti panangpaadu iti AFP ken PNP. Isu a dagiti sibilian ti pilpilitenna nga agarmas.

Dagitoy a sibilian ket aggapu met laeng iti magungundawayan a dasig. CAFGU ti pinili ti gobierno nga itakder tapno makasalimetmet ti gastos bayat a mangpatpataud ti pannakasinasina iti intar dagiti marigrigat. Tapnon iti kasta ket makissayan ti bileg dagiti marigrigat a lumaban.

Naranggas a Pakasaritaan

IDI PANAWEN TI kolonialista nga Espaniol ket inusarnan ti taktika a “manggudua tapno iturayan”. Wenno iti aktual ket panagrekrut iti agbalin a paramilitar (guardia sibil) a Pilipino tapno ilabanda met laeng iti umili a Pilipino.

Awan nagdumaanna daytoy a taktika dagiti agar-ari a dasig iti ar-aramiden ita ti gobierno a panagrekrut iti CAFGU manipud iti intar dagiti marigrigat tapno ilaban met laeng kadagiti marigrigat. Taktika daytoy tapno maguddua ti bileg dagiti marigrigat ken saan nga epektibo a makalaban kontra iti agar-ari a dasig.

Idi panawen ni Marcos, intakderna ti Bario Self-Defense Unit (BSDU). Kalpasanna ket intakderna manen ti Posse Comitatus ken Civilian Home Defense Force (CHDF). Idi laeng panawen ni Aquino a nabaliwan ti naganna a CAFGU a tinawid ti rehimen US-Estrada ita. Nagduduma ti nagan ngem maymaysa iti panggep ken aramid—kontra umili ken kontra-rebolusion.

No subliantayo ti kapadasan, dagitoy ti nagbalin a nairut a nakatinnulong dagiti pasista a PC ken Army a nagpabakwit iti rinibu nga umili ken nagpuor ti balbalay kadagiti nasulineken a luglugar. Nagtiliw ken nagbugbog kadagiti masa, nagreyp kadagiti babbai, nagtortur ken nagpatay kadagiti adu nga inosente a sibilian, nagtakaw kadagiti taraken ken sanikua ti umili, ken nagisaknap kadagiti agkakadakes a bisio kadagiti barbario a nakaidestinoan

dagitoy. Agingga kadagitoy ket saan a naan-anay a naipaayan iti hustisia dagiti biktima dagitoy a kriminal.

Insungsong ti gobierno ken AFP-PNP dagiti CAFGU tapno agaramid iti kinadakes ken krimen iti intar ti umili. Iti kasta ket naan-anay a maisina ken maiduronen daytoy nga agtultuloy nga agtraidor iti dasig a naggapuanna.

Saanpay a nalipatan dagiti umili ti Baggao, Cagayan ti ti maysa a grupo ti CAFGU iti panagidaulo ni George Bergonia a nangmasaker ti siyam (9) a sibilian ken nakasugatan ti innem (6) idi 1995 idia Bo. Mucag, Baggao.

Itay laeng 1999 ket adda manen biktima daytoy a grupo a naan-annayen a nagbalin a tulisan. Rinames ken pinatayda ti tallo (3) nga agiina nga Agta idia Bo. Mabini iti nasao met laeng nga ili.

Malaksid kadagitoy a krimen ket agtultuloy latta ti panagtakawda kadagiti taraken a nuang ti masa kadagiti agkakabangibang a bario ti Baggao, Amulong ken Iguig.

Malaksid kadayta, nausarda met dagiti paramilitar a parabantay kadagiti proyekto ti kapitalista ken gobierno a makadadael iti aglawlaw ken lablabanan ti umili kas ti Mt. Cagua Geother-

Saanpay a nalipatan dagiti umili ti Baggao, Cagayan ti ti maysa a grupo ti CAFGU iti panagidaulo ni George Bergonia a nangmasaker ti siyam (9) a sibilian ken nakasugatan ti innem (6) idi 1995 idia Bo. Mucag, Baggao

mal Plant idia y Gonzaga, Cagayan. Guardia dagiti dadakkel a kumpania ti logging iti Cagayan ken Isabela ken pribado nga army dagiti lokal a politiko a buklis.

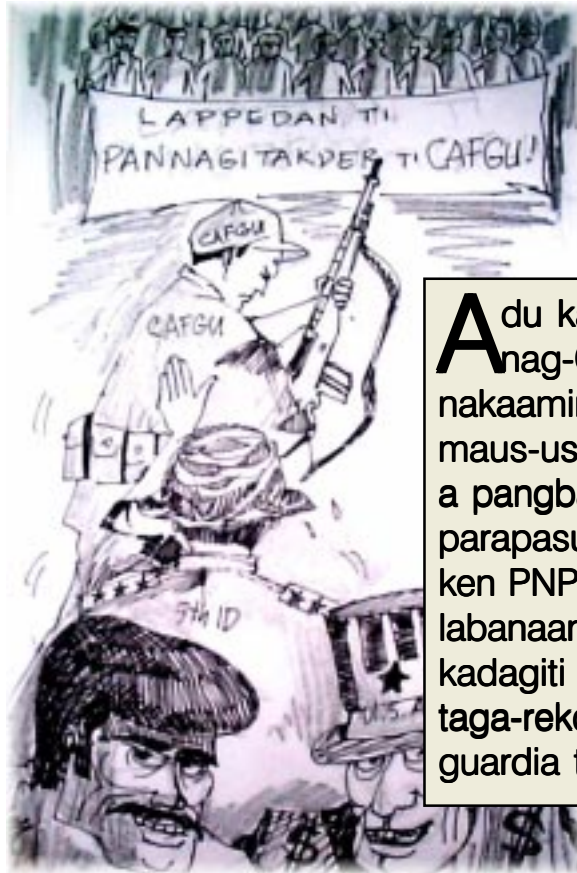
Ti nalatak ditoy ket ti panangusar ni Col. Rodolfo Aguinaldo kadagiti Dark Rangers (CAFGU nga Aggay) ken Cagayan 100 (surenderis a nag-CAFGU) kas pribado nga army agingga inaramatna daytoy iti “kudeta” idia y Tuguegarao idi 1990.

Isu a no sumaentayo, iti kabuklan ket awan-pulos naipaayna a naimbag ti kaadda daytoy a paramilitar. Panay a riribuk, peggad ken krimen ti nalak-am ti umili manipud timmaud dagitoy a pasista.

Isarsarua ti Umili

PAMPANEKNEKAN TI pakasaritaan a ti nagkaykaysa a panaglaban ti umili ti nangpapanaw kadagiti amin a paramilitar a grupo. No sublian ti umili ti kapadasanda iti ima dagiti CAFGU ket balligida ti panangpatalaw kadagitoy. Adda kadakuada ti pangngeddeng tapno lapdan ti panagsubli manen dagitoy a pasista.

Iti naglabas ket naaramid dagiti nalawlawagan a masa nga allukoyen ken palawagan dagiti am-ammo, gayyem,

Adu kadagiti nag-CAFGU ti nakaamiris a maus-usarda laeng a pangbala wenno parapasubo ti AFP ken PNP iti labanaan. Gayd kadagiti operasion, taga-rekorida, ken guardia ti kampo.

wenno kabagianda tapno agikkatdan a CAFGU. Binigbigda ti kinapateg ti pannakilaok iti anti-pasista a tignayan kagiddan ti panangilaban ti pudno a reporma iti daga, hustisia ken waya-way a nakabasar iti karbengan.

Dagiti sigud nga organisado a pilpiliten ti militar a rekruten, ken uray dagiti napilitan a nag-CAFGU ket saanda a nagbuteng wenno nagduadua a kimmontak iti kakadua ken nagkiddaw ti pammagbaga no kasano ti pamuspusan tapno maliklikan ken malabanan daytoy.

Adu kadagiti nag-CAFGU ti nakaamiris a maus-usarda laeng a pangbala wenno

parapasubo ti AFP ken PNP iti labanaan. Gayd kadagiti operasion, taga-rekorida, ken guardia ti kampo. Nagbalinda pay a babaonen dagiti opisialda a militar. Masansan nga awan ti maawatda a sueldo, nabaybay-

anda pay ti panangasikasoda ti familia ken kabiaganda. Gapu ditoy, determinadoda a nagikkat a CAFGU.

Iti agdama ket mairusrussuat dagiti nadumaduma a langa ti panaglaban iti panagsubli ti CAFGU. Nasaknap ti panagpapirma ti

petision, miting kadagiti barbario tapno talakayen ti kanaig iti CAFGU, panagreklamo iti konseho ti munisipio ken dadduma pay.

Bilang karbengan a kas tao, ti umili ti mangpili iti pagsaadanna basar mismo iti pammati ken kammoan. Saan a mabalin nga ipilit, uray ti gobierno wenno militar, ti panag-CAFGU no saanda a kayat.

Nalawag iti umili ti sungbat iti agdama a pannakagungun-daway ket ti panangirupir kadagiti nainkalintegan a kiddawda. Kapaset ditoy ti panagbantay laban kadagiti instrumento iti panagranggas ti agar-ari a dasig, kas iti CAFGU. Ti mulat ken militante nga umili ti kabilegan a pampulitika a puersa iti amin, ken awanen ti sabali pay. **B**

Bayat nga ipadpaduyakyak ni
Estrada ti kappia, mangirusrusuat
met daytoy ti makapeste a giera
laban kadagiti Moro

Narungsot nga Anti- Moro a Giera

SAAN A BUMABA ITI 187 a sibilian ti natay. 225 ti nasugatan ken lima ti mapukpukaw gapu kadagiti operasion.

113,706 a familia wenno 598,929 nga umili ti nagbakwit gapu iti nagsasaruno a panagbomba ken naranggas a panagraut dagiti reaksionario a tropa.

Agarup 648 a balbalay ti nauram ken nadadael babaen iti panagpuor, panagbomba ken panangtatek iti bala dagiti AFP-PNP idia Balo-i, Lanao del Norte ken Balabagan, Lanao del Sur.

Karaman ditoy a katinnulongda a mangbutbuteng ken mangranggas kadagiti

suspetsada a miembro ken tagasuporta ti MILF dagiti grupo ti vigilantes.

Mangipakpakita dagiti pasamak saan laeng a ti kinamauyong ti rehimen iti panangiggemna iti saritaan a Moro, no di ket ti pasista ken kontra-umili a kagagalad daytoy. Ti kinaawan ti sinseridad ni Estrada iti tungtongan a kappia.

Ipilpilit ni Estrada nga “adda laeng maymaysa a nasion, maymaysa a bandera, maymaysa a gobierno ken maymaysa a puersa nga armada.”

Panpaneknekan dagitoy a pasamak a ni Estrada ket adda sabali a planona.

Kontra-Moro, Kontra-umili

ITI DIREKTA A panaglabsing iti Katulagan a GRP-MILF idi Abril 27, 2000 tapno “inormalisa” ti situasion iti Central Mindanao, inatake ti AFP dagiti teritorio ti MILF iti Buldon ken iti kinamaudiananna, iti Narciso Ramos Highway.

Kalpasan daytoy, simmaknap ti giera agingga iti Laud a Mindanao ken dadduma a paset ti Abagatan a Mindanao.

Nabayag a nakasaganan a rumaut dagiti pasista a tropa. Sakbay pay ti opensiba ti Abril 28, addan sangapulo ket pito a batalion a napan iti

Abagatan a Mindanao iti pay laeng nasapa a paset ti 1998. Nanayunan pay ti 3 a rehimiento, 3 a batalion ken adu nga Scout Rangers ken Marines ti Mindanao manipud Enero agingga't Pebrero.

Dakkel ti binusbos ti gobierno iti agtultuloy nga operasion militar laban ti MILF-BIAF. Dumanon iti P94 milyon ti gasgastusen tunggal aldaw. Tapno matustusanna daytoy, inyakar ti reaksionario a gobierno ti dakkel a porsiento a nakatuding para kadagiti serbisio sosial. Kas iti badyet a 7.5 milyon koma a pangpatakder ti 25,000 a klasrum, 70.1 milyon a paggatang iti libro, 2 bilion a nayon a sueldo para kadagiti mangisursuro, 52.4 bilion a nayon a sueldo ti empleyado ti gobierno.

Iti panangraut kadagiti Moro a mangilablabaan kadagiti nainkalintegang nga interesda, ipakpakita ti rehimen ni Estrada saan laeng a ti kinaawan-kabaelanna a mangsolbar iti krisis. Ipakpakitana pay ti pudno a galad ti estadona - naranggas ken kontra-umili.

Ti Nainkalintegang a Dangadang Dagiti Umili a Moro

ITI PAKASARITAAN, TI UMILI a Moro ket natalged a nakilaban iti kolonialismo nga Espaniol. Ken iti simmukat ditoy nga imperialismo nga Amerikano. Dagitoy a manangsakup a pagilian ket naggandat a mangkontrol kadagiti nainsigudan a kinabaknang iti pagnaedanda.

SIASINNO DAGITI MORO?

DAGITI MORO KET MAIBILANG KADAGITI nailian a minoria. Ti pagsasaoda ket Moro wenno dagiti kaparehas a dialekto ti sangay a Tagala a lenguahe nga Indones. Agin-indegda kadagiti isla ti Arkipelago ti Sulu iti abagatan a Palawan, ken iti Mindanao. Dagiti dadduma ket masarakan iti Lake Buluan, Lake Lanao ken iti igid-baybay ti Amianan-a-Laud ti Mindanao.

Ti Moro ket naglaok a puli a Malay ken Arab ken nalaokan ti puli a Tsino. Ti ekonomia ket nakabasar iti atrasado a panagkalap. Dagiti balayda, kadawyan ket asideg iti mismo a baybay. Dagiti Moro ket nabuniagan iti Islam iti maika-14 a siglo.

Ti lokal a gobierno ket patriarkal ken idadauluan ti hepe a maaw-awagan a sultan. Dagiti addaan naimpolitikaan taktakderan a Muslim ditoy Pilipinas ket narugian da a maawagan ti Moro (Bangsa Moro People) sipud pay nasapa a paset ti 1970's. Basar iti kaudian a panangtantia, ti Moro karaman dagiti dadduma a Muslim kadagiti isla ti Pilipinas ket aganayen a 5 milyon. **B**

Dagiti naglabas a rehimen, amin a papet a gobierno iti imperialismo a US ken ti lokal nga agari-ari a dasig ket instrumento iti nasaknap a panangagom ti daga, panangpespes ti kinabaknang iti daga nga ansestral iti Mindanao ken Palawan.

Babaen kadagiti linteg ken patakaran iti panaggamrud, asimilasion, ken panangallilaw, inaguman ti sentral a gobierno saan laeng ti nabaknang a tawid no di ket ti nainkalintegang a

puesto ti pakasaritaan ken panagbukel ti nasion.

Agingga nga agtultuloy ti panag-agum kadagiti dagdaga, kinaawan-respeto iti kultura ken panangranggas kadagiti Moro, agtaltalinaed ti nabannuar ken nainkalintegang a pannakidangadangda.

Ti kalalatakan nga organisasion a mangilablabaan iti interes dagiti Moro ket ti Moro Islamic Liberation Front (MILF) ken ti armado a puersana, ti Bangsamoro Islamic Armed Forces (BIAF).

Agingga nga agtultuloy ti panag-agum kadagiti dagdaga, kinaawan-respeto iti kultura ken panangranggas kadagiti Moro, agtaltalinaed ti nabannuar ken nainkalinteg a pannakidangadangda.

Babaen ti panagurnong ti nagkaykaysa a bileg ti Moro ken panagsuporta dagiti dadduma pay nga umili, nakapagpapigsa ken nakagun-od ti panagabante ti panaglaban ti MILF.

Daytoy a panagabante ti makagapu iti desperado a panangraut ti agdama a rehimen. Serioso a peggad iti turay dagiti agari-ari a dasig ti panaglaban ti umili a Moro.

Ti Panagkaykaysa ti Moro ken Umili a Pilipino

ITI AGDAMA KET LALO A kasapulan ti nairut a panagkaykaysa ti umili a Pilipino ken Moro. Agserbi a natibker a pundasion ti napagkaysaan a panagtinnulong ti MILF ken

National Democratic Front of the Philippines iti panangsango iti kumon a kabusor.

Bigbigbigen ti NDFP ti karbengan dagiti umili a Moro iti bukod a pangngeddeng. Karaman ditoy ti karbenganda a mangitakder ti bukodda a gobierno wenno karbengan a sumina manipod iti mananggundaway ken manangirurumen a rehimen.

Kagiddanna, supsuppiaten met ti NDFP ti pasista ken narungsot a giera nga anti-Moro.

Babaen ti umir-irteng a panagirussuat kadagiti taktikal nga opensiba ken panagtinnulong ti Baro a

Buyot ti Umili ken BIAF laban iti tropa ti kabusor, lalo pay a mapairot ti panagkaykaysa ti agkaaliado a puersa.

Kasapulan a gundawayan ti pannakabinnat ti pwera ti AFP-PNP kadagiti adu a lugar babaen ti panangikonsentra ti napipigsa a pwera laban iti babassit ken mai-sinsina a yunit wenno tropa ti kabusor.

Kasta met ti naparpartak a panagpalawa ti rebolusionario a base a masa, kagiddan ti panagtultuloy ti panagiggem iti umno a panagannad tapno maliklikan ti didigra.

Iti kastoy a konteksto, ti umili a Moro ken ti MILF ket kaalyado ti agdama a nailian a demokratiko a tignayan. **B**

RUDOLPH VALENTIN MARQUEZ

KA MACKY

*Pudno a bannuar ti umili,
rebolusionario, ken komunista*

*Paset ti pabayag ti Komiteng Rehion ti PKP-
Amianan a Daya a Luzon a binasa iti nairussuat a
pulong pammadayaw para kenkuana*

NASUGATAN,
NAKAADAYO, ngem
naidasay iti kubkob ti
kabusor idi Mayo 25, 2000,
iti maysa a kalapaw ti
mannalon iti Carmencita,
Delfin Albano, Isabela.
Nabirokan ti bangkayna iti
katanubongan kalpasan ti
makabulan.

Siasinno ni Rodolfo Valentin “Ka Macky” Marquez?

MAYSA A NASAYAAT A
kaddua, maysa a
poste a kadre ti
Partido ken BHB. Ni Ka
Macky ket naggapu iti
petiburgesia ti siudad,
nagkameng iti Partido idi
1977. Damo a nagtignay iti
siudad idi 1975 iti sidong ti
rebolusionario a tignayan ti

aglutubo ken estudiante iti
University of the East, Manila,
bayat nga agad-adal ti kurso
nga abogasia. Saanna a nalpas
daytoy a kurso gapu ta nag-
pultaym iti trabaho a tulong-
ugnay ti Partido idi 1978.

Simmampa iti BHB idi
1981. Manipud idi ,
nagtalinaed ken nagserbi kas
kadre ti Partido kadagiti
nadumaduma a yunit ti BHB
iti Amianan a Luzon.

Iti takder pay laeng ket
nalaka a mailasin ni Ka
Macky. Kuna ti masa, “urbon
ti ‘Merkano.” Gapu ta saan a
gagangay ti kinatayagna,
kinatundiris ti agong,
kinapudaw ti kudil,
panagsarita ti Iluko,
panagayos ti personal a
gamit iti pakna, ken ti
kanayon a pannakaiyaw-

awan iti dalan, dagiti banag a
kanayon a pagtaudan ti
angaw dagiti kakaddua.

Saanna ammo ti
agpungtot, lallalo kadagiti
kakaddua ken masa. Nalaka a
kalangen ken kaangawan.
Managpamulat kadagiti
kakaddua nga agparparikut.

Modelo ti
kinapakumbaba. Saan a
napangas iti dasig a
naggapuanna. Ti nadanon iti
burgess nga iskuelaan. Ken
uray iti tukad ti rebbenggenna
iti Partido ken Baro a Buyot ti
Umili. Nalanay ken
mapagkaddua, uray iti
tengnga ti “nabara” a risiris
dagiti ideya. Managlukat iti
kolektiba ken nangatngato
nga organo kadagiti
parparikuten ken
sangsanguen nga isyu iti
larangan ken iti yunit.
Silulukat isuna a makaadal iti
dadduma pay ken agilinteg
kadagiti pagbiddutanna.

Iti nabayag a panawen,
nagkonsentra pay laeng ti
panagtignay, sakbay a nag-
asawa ken nagbalin nga ama
ti kaykaysuna nga anak a
nabiit pay a naipasngay.

Agtalinaed isuna iti lagiptayo, ti imbukbokna a dara ket saan a nasayang. Agtultuloy isuna kas inspirasion iti panangipursigitayo tapno iyabante ti tignayan iti Filomena Asuncion Front, iti intero a rehion, iti intero a pagilian - agingga iti naan-anay a balligi!

Panangringbaw ken panagilinteg kadagiti panagsiasi

NAPADASAN MET NI KA Macky ti adu a pannubok, manipud iti babassit ken kas kalag-an ti dutdot ti pusa agingga iti ad-adu ken dadakkel a kontradiksion a kadagsen dagiti Bantay Sierra Madre, Bantay Kordillera, Bantay Kimmabalio ti Itawes ken Bantay Tres Grados a nagtigtignayanna.

Saan a nademoralisa iti laksid ti adu a nagbuis a biag iti nakaikuyoganna a yunit manipud idi 1984. Nagtalinaed isuna, nangyuna iti panagpursigi iti tignayan a panagilinteg, panagtipon, reorientasion ken redeployment iti trabaho a masa ken militar dagiti kadre ken kakaddua a natedda iti sigud a batalion, tapno ibangon ti maysa a larangan a gerilia a nadangran ken napanawan iti panawen ti panagsiasi - ti Filomena Asuncion Front, no sadino ket imbukbokna ti dara ken kaudian nga angesna.

Indauluanna met ti nauneg a panagusig ken panaglagom kadagiti nagbiddutan, partikular iti timmaud a konserbatismo ken

pannakadangran ti larangan idi 1994-98. Kalpasan daytoy, indauluanna ti yunit nga agsubli iti erya. Iti kasasaad a dandani amin a kakadduana ket baro iti yunit ken iti pagtigtignayan a lugar.

Saan laeng a naminsan, nadlaw nga adda dagiti kanito nga ag-agawen dagiti segundario a banag ti atensionna, maaw-awanan ti pokus kadagit mayor a saritaan, adayo ti panunotna, kalangen ti angin, bayat a nakatangad iti tangatang, numan pay kapegges ti risiris dagiti talakayan ken umas-asideg ti peggad. Siguro, daytoy a kagagaladna ti nangpalukay iti kabaelanna nga agusig, ket saanna a dagus a naisilpo ti umno a disposision ken panagtignay iti daydi nga aldaw uray nalawagen a naekspos ken adda iti peggad ti puersa.

Numan pay kasta, maymaysa ti napateg, ken iti amin a panawen ket saan a naawan ti pokus ti biagna - ti nairut a panagiggem iti dalan ti armado a rebolusion.

Agingga't maudi nga anges

NAGBUIS ISUNA TI BIAG kas maysa a pudno a bannuar ti umili, pudno

a rebolusionario, maysa a kaddua, Nalabaga a kumander ken mandirigma - kas maysa a komunista. Agtalinaed isuna iti lagiptayo, ti imbukbokna a dara ket saan a nasayang. Agtultuloy isuna kas inspirasion iti panangipursigitayo tapno iyabante ti tignayan iti Filomena Asuncion Front, iti intero a rehion, iti intero a pagilian - agingga iti naan-anay a balligi!

Agladingittayo para kenni Ka Macky ken iti dadduma pay a kaddua a martir. Ibukboktayo amin a regget ken iturong ti pungtot iti kabusor tapno ibales ti panangputed ti biagda, babaen ti agtultuloy a panangsuot iti dalan a pinalabbaga ti darada. Pidutentayo ti naibbatanda nga armas, silpoan dagiti tugotda iti dalan ti rebolusion. **B**

Ka Wika

REBOLUSIUNARIO A MARTIR

KA MEL, KA SAWI, KA WIKA wenno **EDWIN MONTAÑES** ti pudno a naganna. Taga So. Borobor, Bo Magapit, Lallo, Cagayan. Simmampa idi 1986 idi matignayan ti kakadua ti lugarda. Agtawen ti 31 idi agbuis ti biagna iti maysa a labanan idiy So. Carbon, Bo. Taguing, Baggao, Cagayan. Naggapu idi dasig a mangmangged-talon. Dimmakel a kasinginna ti kinarigat. Pannakitegged ken panagaramid ti uging ti kangrunaan a pagbibiganda. Kas maysa nga anak ti marigrigat, nasapa a naisabak iti trabaho.

PAMMADAYAW TI HENRY ABRAHAM FRONT, CAGAYAN

NAMULI KEN DIMMAKELKA ITI SIDONG TI kinarigat. Nalaka a naawatam ti palawag dagiti kakadua kanaig iti rebolusion idi matignayanda ti lugaryo. Saanka a nagduadua a nagdesision a sumampa idi idiaya daytoy kenka dagiti kakadua.

Timmignayka a kas napudno a kameng ti Baro a Buyot ti Umili. Saan a narigat nga inannatupam ti rigat ken sakripisio a sagsagrapen ti NPA. Wen, gapu ta nattenneb ken dimmakelka nga anakling-et.

Nakilaokka kadagiti naduma-duma a kakadua. Nakirisiris tapno mapataud ti husto a kapanunotan ken nairut a panagkaykaysa, nakiinnadal agingga nga in-inut nga immuneg ti kaamuam iti panagrebolusion. Iti panagtalinaedmo iti tignayan ken iti pannarabay ti Partido, dimmur-as ti responsibilidad ken ak-akemem a trabaho.

Saan a nagbaliw ti reggetmo nga agtignay. Nupay di mailibak a naregretka nga agipatungpal kadagit trabaho a pangmilitar ken teknikal, mulat ken ipatpategmo met ti trabaho a masa ken pulitika.

Agingga a dimteng kenka ti krisis. Bimmabaka a kadduam ti asawam idi 1990 bunga ti dis-orientasion ti yunit a nakapaunegam.

Ngem gapu ta nalawag kenka ti panggep ti rebolusion ken ti kasasaad ti dasig a naggapuam, simmampa ka manen idi 1993. Saan a nakalapped kenka ti iliw ken pannaka-ila kadagiti tallo nga annakyo a napanawam. Manen ket tinakderam a ti panagsublim iti intar ti hukbo ket dakkal ti maitulongmo iti kabuklan a panagdur-as ti tignayan tapno mawaya-wayaan dagiti umili a marigrigat a pakairamanan ti pamilia ken ipatpategmo iti biag.

ITI SIDONG KEN PANNARABAY TI MAIKADUA A Naindaklan a Tignayan a Panagilinteg, sipupudnoka a pimmauneg iti biag-pangpartido.

Saan nakalapped ti kinababa ti naabotmo a nagadalan iti burges tapno akmen ti rebbengen a mangidaulo kas maysa a kameng ti Partido ken kadre militar.

Mulatka nga immakem bilang mannursuro iti intar ti masa. Nagtultuloy ti kinaasidegmo kadakuada. Napakumbabaka nga agsalsaludsud ken makiinnadal kadakuada.

Bayat ti panagdaliasat ti narikut a gubat, saanmo a sinamir dagiti dimteng a panubok. Imbilangmo dagitoy a kas gagangay a pasamak. Determinadoka a simmango ken riningbawam uray pay ti presiur ti pamilia ken ti asawam mismo. Wen, gapu ta nalawag kenka a ti taktakderam ket saan laeng a para iti bukodmo no di para iti interes ti kaaduan a pakairamanan ti pamiliam. Nagbalin nga inspirasion a nangpatibker kenka ti rigat a sagsagrapen ti dasig a naggapuam, a kasapulan a rumuk-at ken mawayawayaan.

Agingga a dimteng ti panawen a kasapulan a sangoem ti kangatoan a sakripisio iti panagrebolusion. Awanan kenka ti buteng a simmango iti kabusor agingga iti maudi nga angesmo. Pinaneknekan iti imatang ti umili, a pudno nga agserserbika kadakuada.

Manen ket napaneknekan a pudno a bannuar ti dasig a naggapuam, a kasapulan bigbigen ken agbalin a pagwadan dagiti kas kenka a mangmangged- talon ken amin a magungundawayan. Ka Wika, napudnoka a kameng ti Partido ken Baro a Buyot ti Umili. Iti imatang ken lagipmi, karaman ti nalawa a masa a nagserbiam, naindaklanka a banuar ken pagulidanan ti amin a rebolusionario a pwera.

Numanpay awankan kadua iti imatangmi

Agnanayon latta a silalagip kami

Masa ken kakadua nga inka imbat

Agtultuloy nga agtignay agigga't balligi!

B

ITI DAYA NGA ISABELA

500 A PAMILIA NAGBENEPISIO ITI 'AGREB'

Nangrugin nga "agapit" ti kampania para iti Agrario a Rebolusion ("Agreb") iti Benito Tesorio Front. Ta nadumaduma a balligi ti nagun-od ti militante a tignayan ti mannalon iti umuna a kaguddua ti tawen.

NASUROK 500 A pamilia ti napanglaw ken nababa-nga-akintengnga a mannalon ken mangmangged talon ti nagbenepisio iti nadumaduma a dangadang nga antipiudal. Iti lima a bario, naipangato ti tangdan dagiti mangmangged talon, naibaba ti abang ti daga ken nairupir ti karbengan a sukayen ti daga.

Problema iti Daga

ITI BARIO A, MILITANTE NGA inrupir dagiti mannalon ti kalinteganda a sukayen ti daga a nagbannoganda. Inumada ti nalawa a daga a minulaan ti Department of Environment and Natural Resources (DENR) iti gmelina.

Sigudda a posision iti naunday a panawen ti nasao a daga. Ngem iti nagan ti "Daga a Publiko", ginamgam daytoy ti reaksionario a gobierno ken pinamulaanna't gmelina. Daytoy ket iti laksid

ti kaawan wenno kinakurang ti daga a mabalinda pay a sukayen ken pagbiagan.

Itay Pebrero, "imbabawi" daytoy dagiti pudno nga akinkukua - dagiti nakurapay a mannalon a nangpadur-as iti daga. Nasurok 20 a pamilia ti nagtignay. Organisadoda, isu nga adda kabaenda nga ilaban ti kalinteganda ken salakniban ti balligi ti panagtignayda.

Iti Bario B, naipababa dagiti mannalon ti abang ti daga iti ingkapat (1/4 gross). Daytoy ket kalpasan a makitungtong ken makisinnabatda iti pakiab-abanganda a nabaknang a mannalon.

Panangngato ti Tangdan

TI KAMPANIA TAPNO ingato ti tangdan dagiti mangmangged talon ti nakagun-od iti kadakkelan a balligi. Nasurok 480 a

pamilia ti basaran a masa iti tallo a barrio ti nagbenepisio.

Iti Bario K, naingato ti tangdan manipud P70 napan iti P80 (iti panagmula ken panagburas). Nangatngato pay iti panagarado, panagtabas ken panaglembang. Rinugianda idi pay 1999 ti panagpapirma ti petision tapno ingato ti tangdan. Sa insangoda ti petision iti Barangay Assembly. Sinuportaran dagiti Kagawad ti Barangay ti kiddaw dagiti organisado a mannalon.

Iti Bario D, inrupir met dagiti masa ti kiddawda iti Barangay Assembly. Ngem gapu ta bassit para kadakuada ti insango ti Barangay Council a P5 a panangngato ti tangdan, inlabanda ti dakdakkal a pannakaingato daytoy kadagiti indibidwal nga agpatpatangdan. Kas iti Bario K, naingato ti tangdan manipud P70 napan iti P80

manipud iti panid 21

(panagmula ken panagburas) iti dua a purok.

Ngem iti Bario E a napasamak ti kadakkelan a panangngato ti tangdan. Pinagbotosan iti

Barangay Assembly ti pannakaingato daytoy manipud P70 napan iti P100 (panagmula ken panagburas). Nangatngato pay iti panagarado ken panagtabas.

Iti Bario E, dakkel a porsientahe ti populasion ti kameng kadagiti organisasion masa. Nakapauneg met iti Selula dagiti Akintengnga a Puersa ti sumagmamano a Kagawad ti Barangay.

Nasaksaknap pay a Laban

MALAKSID KADAGITI naballigian a kampania, madama ti nasaksaknap pay a kampania iti ad-adu pay a bilang ti bario ken umili. Madama ti nasaknap a papirma ti petision, kas iti panangkiddaw iti pannakaibaba ti interes ti pautang, pannakaingato ti presio ti produkto a saba, ken pannakaisubli dagiti inikkat dagiti asendero a kasamak.

Kangrunaan a nakaturong dagiti kampania para iti rebolusionario a reporma iti daga iti addang-addang a panangpakapuy inggana't marebbek ti panagturay dagiti dadakkel nga apo't daga iti aw-away.

Babaen iti militante a dangadang masa, mapappapigsa ti bileg pangpulitika dagiti mannalon ken dadduma pay nga umili. Ti Hukbo ti Umili ken armado a dangadang ket kanayon a katulong ken mangsigsigurado iti balligi ti tunggal antiopiudal a dangadang. **B**

ADDAAN UTANG , DINUSA TI NPA

DINUSA TI NPA-HENRY ABRAHAM FRONT (HAF) NI Louie Bueno, addaan asawa ken agnanaed iti Bo.Dadda, Amulong, Cagayan. Impatungpal ti NPA-HAF ti panangdusa kenni Bueno idi Hunio 30, 2000 iti met laeng mismo a bariona.

Ni Bueno ket isu ti maysa a responsable iti napasamak a kubkob idia Bo. Dadda, Amulong, Cagayan idi Abril 18, 1999 a nakatayan ni Henry Abraham (Ka Ariel), maysa a kadre iti Daya-a-Cagayan. Malaksid iti pannakatay ni Ka Ariel, natiliw pay ditoy ti dua a kadua.

Ni Bueno ket napaneknekan a napeklan a kabusor ti umili babaen ti nauneg a panangamiris ti nairussuat a Pangukuman ti Umili (Hukumang Bayan). **B**

Pannakatiliw da Tariman ken Amodo, binatikos ti umili

BINATIKOS TI UMILI KEN DAGITI progresibo nga organisasion a mangitantandudo ti karbengan a pangtao ti panangtiliw ti 45th IB PA kada Kerima Tariman ken Peter Amodo, kalpasan ti labanan iti baet ti NPA ken reaksionario a tropa ti AFP idi Mayo 25 iti Carmencita, Delfin Albano, Isabela.

Kinasoan ida iti kaso nga *illegal possession of firearms* iti Regional Trial Court iti Cabagan, Isabela.

Pabpabasolen ti AFP a kameng kano ti NPA dagitoy dua a natiliwda. Iti paduyakyak ti Filomena Asuncion Front, saan a kameng ti NPA ti dua no di ket lehitimo nga estudianteda.

Ni Tariman ket estudiante ken maysa kadagiti editor iti **Philippine Collegian**, ti diario dagiti estudiante iti Unibersidad ti Pilipinas. Agbasbasa ti kurso a Philippine Studies. Idinto a ni Amodo ket estudiante ti Polytechnic University of the Philippines.

Addada iti nasao a lugar ta madamada nga agal-ala ti datos kanaig iti kasasaad ken parikot dagiti mannalon iti panagtagikua ti daga.

Ni Tariman ket nakaruaren iti pagbaludan kalpasan ti panagpiansana. Ni met Amodo ket nawayaan babaen iti custodianship ni Obispo Sergio Utleg.

Dakkel ti inted a suporta dagiti tao a mangitantandudo iti karbengan a pangtao ken dagiti relihioso para iti nasapa a pannakawayawayada bayat a dengdenggen ti kasoda iti korte. **B**

3 TROPA TI PASISTA, INISNAYP ITI QUIRINO

AGAWID KOMAN TI NAGTIPON A PUERSA ti 54TH IB ken PNP idi kinamat ken pinaputokan ida dagiti puersa ti Venerando Villacillo Front (VVF) iti Quirino. Resulta dagitoy, nasugatan ti 3 a tropa ti pasista.

Dagitoy a tropa ti masansan nga agirussuat ti operasion iti erya tapno masalakniban dagiti proyekto ti gobierno ken gangannaet a kapitalista iti probinsia ti Quirino ken Nueva Viscaya.

Itay laeng bulan ti Marso ket nagirussuat manen ti AFP-PNP ti dakkel nga operasion tapno bulabogen ti irussuat dagiti kakadua ken masa a panagselebrar ti anibersario ti NPA.

Daytoy nga operasion militar ket saan a nakalapped iti panggep ti rebolusionario a tignayan a panagselebrar. Imbes ketdi, idi malpas ti anibersario ket kinamakam dagiti kakadua nga inisnayp dagiti nagoperasion a militar. **B**

GOBERNADOR DY, UTEK ITI "HOT CAR"

NATILIWAN TI "HOT car" wenno nakarnap a kotse ni Chief Inspector Ernesto Bala ti PNP-Reina Mercedes, Isabela kadaytoy bulan ti Hulio.

Nga awan kano ti bibiang ni gobernador ken awan ti naitedna a kotse kenni Bala.

Indepensa ni Bala nga inted ni Gobernador Benjamin Dy kenkuana daytoy takaw a kotse. Basar pay iti deklarasionna, nairehistro daytoy a kotse iti nagan ti Probinsia ti Isabela.

Nagimbestigar ti Sangguniang Panlalawigan kanaig iti pannakairaman ti kapitolio kadaytoy a kaso ngem awan kano met ti napateg a nakuatanna. Dinalusanna laeng ketdi ti nagan ni Gobernador Dy.

Kas iti dadduma a kaso a pakairamanan dagiti dadakkel a politiko, awan ti nagbanaganna daytoy nga imbestigasion

Saan nakakaskasdaaw a ni Gobernador Dy ket mairaman iti kaso ti karnaping. Adu a limed a kriminalidad ti itantandudona kas iti sugal a hueteng, illegal logging, ismagling, gun-running ken dadduma pay.

6 NGA HAYSKUL ITI CAGAYAN VALLEY, MAI-PHASE OUT

NAAN-ANAY A MAISERRAN inton tawen 2001 dagiti departamento ti hayskul ti Aparri School of Arts and Trade ken ti Lallo Agro-Industrial School, iti Cagayan; ti Maddela Agro-Industrial High School iti Kasibu, Nueva Vizcaya; ti Isabela School of Arts and Trade iti Ilagan ken ti Southern Isabela School of Arts and Trade iti Santiago City.

Maapektaran ti nasurok 6,538 nga estudiante a mabalin nga agsardeng gapu ta nangatngato ti singsingiren iti matrikula kadagiti iskuelaan ti DECS ken lallalo iti pribado. Kasta met a maapektaran dagiti mangisursuro a mabalin a maikakat wenno maiyakar iti pagtrabahuan no man adda mangawat kadakuada.

Ti panagserra dagitoy eskuelaan ket nangrugi idi pay laeng 1998 basar iti patakaran ti gobierno a deregulasion ken pribatisasion.

Babaen kadagitoy a patakaran, abandonaren ti gobierno ti pagrebbenganna iti panangted ti serbisio sosial kas iti edukasion ken salun-at. **B**

Nasurok 100,000 ektaria iti Mallig Region, impalubos kenni Danding Cojuangco

ITI ISKEMA A KORPORATIBA TI DAR, IMPALUBOS ITI SAN Miguel Corporation a kontrolado ni Danding Cojuangco ti nasurok sangaribu nga ektaria a daga a publiko iti Mallig Region, Isabela para iti plantasion ti kamoteng-kahoy wenno cassava.

Saksakupen ti nasao a plantasion ti San Manuel, Mallig, Quezon, Delfin Albano, Sto. Tomas ken Sta. Maria. Mangitakder met ti planta ti arina iti San Manuel. Kasosio ni Danding Cojuangco ni Congressman Faustino Dy kadaytoy a negosio.

Adu a mannalon a sigud nga agsuksukay iti nasao a lugar ti mapapanaw inton marugianen ti proyekto.

Makita ti napartak a pannakaited ti dagdaga kadagiti gagayyem ni Estrada idinto a nabayagen nga ilablaban ti umili ti panangbigbig iti karbenganda iti suksukayen a daga. **B**

TUITION FEE, NGIMMATO MANEN

NGIMMATO manen ti matrikula iti sumurok-kumurang 13% iti 420 a kolehio ken unibersidad a publiko ken pribado nga eskuelaan iti intero a pagilian. Basar iti datos ti CHED, nagresulta daytoy iti 15% a panagbaba ti enrollment ita a tawen.

Kabayatanna, kinissayan met ti Department of Budget and

estudiante.

Ingkapilitan nga impangato dagiti iskuelaan a

Management ti 50% ti badyet iti pangmentina ken dadduma pay a gastusen iti operasion dagiti unibersidad ken kolehio ti estado a no sadinno ket pagbasbasaan ti kaadduan a marigrigat nga

publiko ti matrikula ken dadduma pay a bayadan tapno mapunnuan ti pagkurkuranganda iti badyet.

Ti panagkissay iti badyet ket pakakitaan ti panangbaybay - a ti gobierno iti paggrebbengenna iti edukasion ken ipasa daytoy a responsibilidad iti pribado a sektor. Idinto a ti badyet para iti seguridad, kontra-insurhensia, paniktik, militar ken police ket ninayunanna. **B**

NAIRUSSUAT TI sangapagilian a koordinado a panagtignay laban iti agtultuloy a panagagum iti daga ken militarisation iti kaaw-awayan. Kasta met nga intambor ti kalikagum dagiti mannalon para iti pudno a reporma iti daga.

HUNIO 10: Maika-12 Anibersario ti Bogus a CARP NAILIAN A TIGNAY PROTESTA

Nasurok a sangapulo ribo a mannalon ti nagmartsa iti Mendiola. Idi Hunio 9, nairussuat ti maysa a vigil, wenno KAMPUHAN iti sangoanan ti sentral nga opisina ti Department of Agrarian Reform (DAR) idiay Circle, Quezon City.

Iti intero a pagilian, kadagiti napili a sentro nga ili wenno siudad, naggigiddan ti simboliko a panangikandado iti DAR ti instrumento dagiti appo't daga ken dagiti developer iti panangpadisi kadagiti mannalon.

Managagum a Programa

ITI CAGAYAN VALLEY, lablabanan dagiti mannalon iti Isabela ti corporative nga iskema ti rehimen ken ti kakumplotna nga asiendero, dadakkel a burgesia kumprador ken kontra-mannalon kas kenni Danding Cojuangco.

Iti Mallig Plains, nasurok 100,000 ektaria a daga ti ag-agumen ti San Miguel Corporation a kontrolado ni Danding Cojuangco para iti plantasion ti kamoteng-kahoy. Mapapanaw dagiti rinibu a mannalon a nangpadur-as ken agsuksukay kadaytoy nalalawa a daga.

manipud iti panid 25

Kastoy met ti programa ti gobierno iti Hacienda Maluno (Dimzon-Zulueta ita) iti Benito Soliven a naipauneg iti corporate nga iskema.

Kadaytoy nga iskema, awan ti pudno a panangiwaras ti daga. Palpalubusan daytoy a bukbokan ti kapital ken pautang ti gangannaet ken pribado a sektor ti kaawayan kasukat ti daga dagiti mannalon. Babaen kadaytoy, konkontrolenda saan laeng ti daga no di ket ti sibubukel a proseso ti produksion nga agrikultural - manipud iti panagmula agingga iti pagtagilakuan.

Hunio 5, Environment Day

IDI MAIKA-5 TI HUNIO, nangirussuat met ti piketrali ti nasurok lima gasut a mannalon iti sentral nga opisina ti DENR iti Quezon City. Rinotestaanda i nasaknap a panagminas lagiti gangannaet a monopolio a kapitalista iti intero a pagilian.

Karaman kadagiti nagprotesta a mannalon dagiti kameng ti DAGAMI a naggapu iti Benito Soliven, Cauayan ken Naguilian tapno suppiaten ti coal mining sadiay a mangdidigra iti lawlaw ken mangpapanaw iti nasurok 8,000 a pamilia. **B**

MAYO 1 , BINAGYO TI PROTESTA

PINALABBAGA TI protesta ti Sangalubungan nga Aldaw ti Panagubra.

Iti National Capital Region, nagtipon ti nasurok 20,000 a mangmangged ti Kilusang Mayo Uno iti tallo a mayor a pagsasabatan, Welcome Rotonda, San Andres Rotunda ken Blumentritt.

Iti Abagatan a Katagalugan, nasurok 7,000 mangmangged ti nagtitipon iti bukodda a probinsya. Nasurok 3,000 mangmangged met iti Akintengnga a Luzon ken 5,000 mangmangged iti Kabikulan.

Iti Ungto nga Abagatan a Mindanao, nasurok 2,500 ti nagtipon iti General Santos, Marbel, Polomolok, ken Digos. Adda 5,000 ti nangirussuat ti protesta iti Davao ken manupulo a ribo met iti Laud ti Mindanao - iti Dipolog, Iligan ken Ozamis.

Panangirupir iti nayon a tangdan ken sueldo; panangirolbak ti presio ti langis ken panangibasura iti patakaran a deregulasion iti industria iti langis; panangisardeng iti

kontraktwalisasion; panangisardeng kadagiti demolision ti nakurapay a taga-siudad; panangisardeng iti panagranggas kadagiti piketlayn ken welga dagiti mangmangged; panagsuppiat kadagiti makadidigra a paglintegan a pang-ekonomia a diktat ti IMF-WB; ken panangpadisi iti gobierno nga US-Estrada. Dagitoy ti kangrunaan a panawagan nga inawit ti KMU idi Mayo 1.

Indeklara ti KMU ken dagiti kaalyado nga organisasion ti mangmangged ti 'storm signal no. 1' laban iti gobierno nga Estrada. Pangta daytoy ti panagdalluyon dagiti welga ken protesta a mairussuat kadagiti masungad nga aldaw.

Bayat a kumarkaro ti krisis a pangpulitika nga iduron ti agsusuek nga ekonomiya ken kabiagan ti mayoria ti umili, in-inut met a ngumato ti tukad ti bagyo't dalluyon laban kenni Estrada.

Inkari dagiti organisado a mangmangged a nairut nga iggemanda ti pagrebbengan nga allukoyen ti umili a Pilipino ken pairtengen ti panagprotesta laban kenni Estrada agingga't pannakaikkatna iti poder. **B**

Asylum ni Joma, agtultuloy a liplipiten dagiti Gobierno ti RP, US ken Olandes

AGTULTULOY TI panangliplipit ti Gobierno ti Pilipinas (GRP), Gobierno ti Estados Unidos ken Gobierno nga Olandes (the Netherlands) tapno saan nga awaten ti aplikasion para iti asylum ni Propesor Jose Maria Sison wenno Joma, iti pagilian a The Netherlands.

Nangidasar manen ti gobierno ti Republika ti Pilipinas iti Gobierno ti Olandes ti baro kano nga ebidensia laban iti aplikasion ni Joma para iti asylum sadiay.

Dagiti nasao nga ebidensia ket awan kinapudnona ken pasig a daanen, palsipikado a darum ken pamarpardaya kenkuana.

Saan a daytoy ti kaunaan a panangpresyur ti GRP iti Gobierno nga Olandes tapno iredyek ti nainkalintegangan nga apela para iti political asylum ni Joma.

Ni Joma ken ti pamiliana ket lehitimo a political refugees a maliplipit gapu iti panniriganda a politikal ken agpeggad ti biagda no agnaedda iti Pilipinas, lallalo kalpasan a napaay ti peace

talks iti nagbaetan ti GRP ken ti NDFP. Ni Joma ti tumaktakder kas kangrunaan a political consultant ti NDF.

Iti panangirussuatna ti atake a saywar ken legal nga opensiba laban kadagiti kritikona ken suspetsado a “kabusor” kas ken ni Joma, ak-akusaran ti GRP. Paset daytoy iti kontra-insurhensia a programana a maaw-awagan ti Oplan Makabayan.

Iti uneg daytoy manangallilaw ken mapangdidigra a kampania militar, kayat ti GRP a tiruen ti dua a billit iti maysa laeng a bato.

Umuna, panggepna a perdien ti kinatao ni Joma ken ti NDFP kas “kriminal ken terorista,” ken kas saan a paset ti lehitimo a tignayan a politikal.

Maikadua, panggepna a presiuren ti Gobierno nga Olandes tapno isubli iti Pilipinas ni Joma. Iti kasta, maikkan ti gundaway ti GRP a paulimeken, ibalud wenno patayen isuna.

Ti akusasion ti GRP a ni Sison ti utek ti “panagpurga” ken dagiti kampania nga “anti-impiltrasion” ket awan ti kinapudnona.

Idi panawen a napasamak dagitoy ket adda iti uneg ti pagbaludan ni Marcos ken nawayaan laeng idi napadisi ni Marcos.

Idi 1986, napan isuna iti Germany a nakaammoanna a nakanselan ti pasportna. Manipud idin ket napuersan nga agindeg iti The Netherlands.

Dagiti mangak-akusa nga adda iti GRP ken AFP ket mangiliblibak a ni Joma ket natibker a nangdillaw ken nangkundena iti Kampanya nga Anti-impiltrasion ken dadduma pay a panagsiasi iti rebolusionario a tignayan.

Ni Joma Sison ken Julieta de Lima-Sison

Iti agdama, ni Joma ket isu’t dadaulo ti International League for People’s Struggles, maysa a kontra-imperialista nga alyansa a nakabase iti The Netherlands.

Itantandudo daytoy ti pannakidangadang dagiti amin a magungundawayan nga umili kadagiti kolonial, malakolonial-malapiudal a gimong, ken uray kadagiti imperialista ken kapitalista a pagilian.

Isu nga agkukumplot dagiti reaksiunario iti Pilipinas, iti US, iti The Netherlands ken dadduma pay a kontra-umili tapno lipiten ken pagulimekenda ni Joma. **B**

PULONG TI IMF-WB ITI WASHINGTON DC, PRINOTESTAAN

Naimballigian nga imbulgar ken kinondena ti manangikuspil ken mananggundaway a paglintegan ti tallo a dadakkel nga instrumento dagiti nabileg nga imperialista a pagilian nga idauluan ti US.

Idi Abril 16-17 nangirussuat ti dakkel a tignay protesta dagiti umili ti US iti Washington DC ken dadduma pay a ciudad iti US ken intero a lubong laban ti International Monetary Fund (IMF), World Bank (WB) ken iti World Trade Organization (WTO) iti okasion ti tinawen a nagkuyog a pulong ti IMF-WB. Brutal a dinispers ti pulisia ti nasao a demonstrasion.

Imbutaktak dagiti nagprotesta ti nainkalintegan a dawat ken tarigagay dagiti mangmangged ken umili ti lubong para iti pannakawayawaya manipod iti imperialista a dominasion.

Babaen ti panagusar ti brutal a puersa laban kadagiti natalna a demonstrador iti Washington DC, kas ti napasamak iti Seattle, ti estado ti US ket nangiakita ti kagagaladna a naranggas ken anti-demokratiko. Nga daytoy ket instrumento dagiti monopolio a burgesia a saan laeng a laban kadagiti magungundawayan nga umili no di laban met kadagiti mangmangged ken dadduma nga umili iti US.

Ditoy Pilipinas, nangirussuat ti piket-rali dagiti kameng ti BAYAN iti US Embassy iti Roxas Boule-

vard laban kadagiti neoliberal a pakana ti IMF-WB.

Dakkel ti kaipapanan Dagitoy a tignay protesta. Maysa a napateg a paset ti sangalubongan a dangadang dagiti proletariado ken umili laban iti imperialismo a US ken dadduma a bileg nga imperialista a mangkonkontrol ken mangus-usar ti IMF, World Bank ken WTO para iti nekolonial nga eksploitasion.

Paset daytoy ti dumurdur-as ken lumawlaw a popular a prente laban iti imperialismo a kumon a kabusor ti amin nga umili a magungundawayan. **B**

ESPESYAL NGA KURSO NA KUSECHERO

Serye 2

K. Kunnasi nga meyazzazzil y masa nga kusechero anna makitaddang ira nga bunga na problema ta davvun?

Megafu ta awan onu kurang y matagikua nga davvun, y mas aru nga bilang na kusechero anna makitaddang/makikusecha ay dikdiktan na pappatulan na davvun ta manangiyazzazzil nga kondisiones ira ta pakkusecha anna patrabahu.

1. Makikikilan y masa nga kusechero tu kanon na davvun ta forma na panaggaddua onu pavvugi (muerto). Mamegafu ta singkuenta (50%) adde ta walufulu porsiento (80%) na api y umay laman ta pappatulan na davvun ira. Balabaddi nga parte laman na api y mabattang ta kusechero ira. Ta aru nga lugar, iparaparayag na pappatulan na davvun ira nga 50-50 y panaggaddua ta api. Ngem y kakuruganna ay ipakattuda ta makikusecha ngamin nga gastu ta pakkusecha. Mallawan nga 80-20 adde ta 60-40 pabor ta pappatulan na davvun y kurug nga paggaddua.

2. Megafu ta ari nga makaanno y parte nga malada ta api, danuri kusechero ira ay mafuersa nga gumatu ta atatannang nga interes ta usurero (mappagatu) nga gagangay nga pappatulan na davvun gapa. Siento porsiento (100%) onu mas atannang paga kada panaggapi y gagangay nga interes ta pagatu. Ta tangaragun ay umadde yaw ta 300%. Itannag paga na mappagatu nu kuartu

onu produkto (api) y ipaga na kusechero, maski anni taw ay mas bentahe ta usurero.

3. Tapeno maammungan y baddi nga parteda ta api, mafuersa nga matrabahu danuri ira kusechero mabbalin nga

maginaggaw onu permanente nga makikusecha-makitaddang. Mangalawa ira tu alalinno nga sueldo nga arianna makatulla ta bisin. Mazzigariga ira ta mariga nga kondision ta trabaho.

Y gagangay nga inaggaw nga sueldo na kusechero ta ngamin nga klase na mula base ta ngamin nga trabaho ta koman ay P41.70 laman ta dagun 1989. Malinno paga yaw no pakanadda ira. Mas alinno yaw ta netannag na reaksionario nga gubierno nga inaggaw nga

sueldo na makikusecha ira ta dagun 1989, y inaggaw nga sueldo base ta lay ay P72.00 para ta makikusecha ira ta plantasion anna P55.00 para ira ta makikusecha ta koman nga ari nga plantasion. Ta 1990, P85.90 yaw ta plantasion anna P63.40 para ta ari nga plantasion.

4. Doddoroban na pappatulan na davvun ira y kusechero onu patrabahudda ira nga awan tu pagana. Danuri ira tenants anna familiada ay mabalin nga mepagal maski anni nga oras tapenu kuadda y annilaman nga idog na pappatulanna davvun. Fuersado ira nga mangiyawa tu regalo onu produkto kagitta na gulay anna prutas. Obligado nga kuanna kusechero ira yaw tapenu ariaddu nga malattu ta davvun nga kusechadda.

5. Mangattu paga ira y kusechero tu ammong nga pangazzazzil ta forma na paddarogas na makakkua ira ta kiskisan, kumprada (para ta kopra) onu asukarera; atannang nga mapagan ta irigasion anna karuan nga rumienta ta pakkusecha; manipulasion ta presio anna danuri ira produkto nga agrikultural; anna sobra nga pappresio ta abono anna pestisidio.

D. Kunnasi nga mammungan y pazzigariga na kusechero ira gafu ta atrasadu nga pakkusecha?

YMADDARAGGUN NGA MONOPOLIO TA davvun na piga laman nga pappatulan na davvun y mangigalu ta atrasadu nga sistema na pakkusecha. Gagangay y babaddi nga pakkusecha na indibidual nga kusechero ta nassisina nga parsela na davvun. Simple nga rumienta kagitta na aradu, nuang, palataw anna paragu y usadda. Y api da ay gagangay nga balabaddi anna nakadepende ta tiempo anna klase na davvun.

Mas mazzigariga y kusechero ira ta kunnaw nga diadda. Kikkikilan ira tu kanon ta davvun ay kanayun paga nga biktima ira na kalamidad kagitta na bagyu, karescha (maga) onu peste nga mas mappapaddi ta parte da ta api.

Danuri ira pappatulan na davvun ay kuntento nga basta mala da y parte nga sobra-sobra para ta pagawagadda. Gafu ta alawa y davvudda, ariadda panonotan y problema no simple nga aradu anna nuang y usanna makikoman nira, onu awan tu pappadanuman anna ari nga gagangay y pangiyosa tu abono anna pestisidio. Ariadda nga interesado nga pabbalinan nga moderno y pakkusecha.

Balabaddi laman y parte nga egga ta unag na pakkusechan nga kapitalista onu plantasion nga mangiyosa tu moderno nga pakkusecha. Magadde yaw ira nga pakkusechan nga korporado ta 156,000 ektaria onu mas dakal ta tadday nga porsiento (1%) laman na intero nga davvun nga para ta agrikultura. Kukua yaw na imperialista ira nga kumpania ta agribisnes anna danuri kumprador-pappatulan na

davvun nga kasosioda. Gagangay nga mula taw ira ay para ta eksport kagitta na dupo, pinya, goma, anna karuan paga.

E. Kunnasi nga maggrabe y problema ta davvun gafu ta panafu ta davvun?

PANGIDANO, PADDAROGAS ANNA panannaki y usan na pappatulan na davvun tapenu matafu y davvun na danuri magitadday nga kusechero.

Ta tiempo nga gipi y kusechero gafu ta egga y naniga ta familia onu makafi y api gafu ta bagyu, karescha onu peste, mafuersa yayya nga iparenda y kukuana nga davvun ta pappatulan na davvun. Gagangay nga mesimmu nga maembargu ngana yaw nga davvun.

Iyosa gapa na pappatulan na davvun danuri ira reaksiunario nga lay ta pappatitulo tapenu tallungad da y davvun ira na kusechero onu fuersadda y makakkua nga ilakoda y davvun ta alalinno nga ngina. Kanayun paga, mangiyosa tu armado nga doroban y pappatulan na davvun anna ananassingan y makakkua. Mapapanaw y kusechero onu mabbalin nga makikusecha o makitaddang ngana laman yayya ta nanafu ta davvun.

Danuri ira vukig, patial anna danum ay tafun na pappatulanna na davvun anna karuan nga pappatulan. Ipanaggadda y alawa nga davvun nga publiko, illokuadda y setler ira nga nappakarenu anna nagkusecha taw, anna papanawadda ira. Onu akkan ay marrenta (lease) ira tu alalawa nga davvun nga publiko anna pabbalinadda nga pasto onu rancho ira yaw. Mabbalin nga konsesionario ira ta logging anna kabalinna yaw ay tagikuadda y davvun nga nangapadda tu troso.

Mebilang y imperialista nga US ira ta manafu tu davvun ta magili. Mangitaddag ira tu plantasion ira kagitta na Del Monte, Dole, Firestone Rubber anna mavvuka tu minahan ira kagitta na Benguet Consolidated, Lepanto anna karuan paga. Y davvun nga platasion ira anna minahan ay direkta nga sinafu ta kusechero ira anna magili nga minoria. **B**

Ania ti sakit a malaria?

TMALARIA KET MAYSA a klase ti impeksion iti dara gapu iti protozoa a *Plasmodium*, maysa a klase ti parasito.

Adda uppat a klase ti malaria: *P. vivax*, *P. falcifarum*, *P. ovale* ken *Malariae*. Ditoy Pilipinas, ti pinakakomon nga umat-atake ket ti 1) *P. falcifarum*, 2) *P. vivax*, 3) kumbinasion ti *P. vivax* ken *P. falcifarum*, 4) *P. ovale*. Manmano ti malaria a gapuanan ti *P. ovale*.

Iti amin, ti *P. falcifarum* ti kakaruan nga impeksion gapu ta daytoy ti pakaigapuan ti malaria iti utek wenno panagpaulo ti malaria. Daytoy a klase ti aw-awaganan ti masa a “malaria malignant.”

Kasano a tumaud ken maiyakar ti malaria?

TSAKIT A MALARIA KET nasaknap kadagiti nabantay a paset ti Pilipinas kas iti Palawan, Mindoro, Mindanao ken iti kabanbantayan ti Sierra Madre ken Cordillera. Manipud ditoy ket masarakan ti lamok a managanan ti *Anopheles* nga isu't pangrugian ti parasito a *Plasmodium*. Agadu daytoy iti uneg ti babai nga

Anopheles. No kumagat iti tao, ti itlog daytoy ket maiyakar iti dara babaen ti panagruar daytoy iti sippit ti lamok no naitudok iti kudil ti tao. No mailaoken ti itlog iti dara ti tao ket agurnong

daytoy iti dalem ken ditoy nga agpissa, aganak ken umadu nga umadu.

Ti maysa pay a posible a pannakaiyakar ti parasito ti malaria ket babaen iti blood transfusion wenno pannakaiyakar ti dara ti addaan malaria iti awanan ti malaria.

Iti pangkabuklan ket rummuar dagiti pagilasinan ti malaria iti maysa a tao

kalpasan ti makalawas agingga ti dua a bulan manipud pannakastrek ti parasito iti bagi ti biktima.

Ania dagiti pagilasinan iti sakit a malaria?

KANGRUNAAN A pagilasinan:

Umuna, lamminen ken agtigerger ti pasiente. Mabalin a bumayag daytoy iti 15 a minuto aginggana iti maysa nga oras.

Sumaruno, agkalma ti panagtigerger, agsakit ti ulo, agpudot ti bagi ken ngumato ti gurigor wenno temperatura. Mabalin nga umabot daytoy iti 40 degrees centigrade iti uneg ti 3-6 oras.

Kalpasanna, bumaba ti bara wenno gurigor ti pasiente. Sumayaat ti riknana ngem makarikna ti uwaw ken bannog. Kumapkasut ti bagi.

No *P. vivax* ti klase ti malaria ket nalawag ti tallo a tukad ti pagilasinan (ti panagtigerger, gorigor ken panagbaba ti gorigor ken panagling-et).

Ti *falcifarum* ket saan unay a nalatak a makita ti tallo a tukad a pagilasinan. Ti mas nalatak ditoy ket agsiriam

iti duri ngem saan nga agtigerger. Nangato a gurigor wenno bara nga umabot ti 40 wenno nasursurok pay. Kalpasanna ket nakaro a sakit ti ulo ken agling-et.

Dagiti dadduma pay a pagilasinan ket pakaibilangan ti sumaganad. Panag-amarilio ti mata gapu iti epekto ti panagbaba ti hemoglobin (panagbaba ti nalabaga a dara) gapu kadagit nabettak/napukaw a red blood cell. Panagdakkel wenno lumteg ti dalem ken pali. Dagiti pagilasinan ti anemia ket ti panaglulusiaw gapu ta nakissayan ti nalabaga a paset ti dara.

No *P. falcifarum* ti umatake, mabalin nga aglitem ti kolor ti isbu gapu iti epekto ti pimmutok a selula ti nalabaga a dara.

Taray ti sakit ken komplikasion

KALPASAN TI makalawas wenno dua a bulan manipud kimmagat ti lamok a nangiyakar ti parasito iti biktima, ken no nakapsut ti resistensia daytoy, mabalin nga umataken dagiti parasito a naglemmeng ken immadu iti dalem. Rummuar dagitoy ket maikuyogda iti nalabaga a dara.

Agpaaduda pay dagitoy a parasito iti uneg ti selula ti nalabaga a dara agingga a bumtak ti selula, daytoy ti pakaigapuan ti panagtigerger ti pasiente.

No awan ti agas, ti malaria (*P. vivax* ken *P. falcifarum*) ket mabalin nga agsubli-subli nga umatake (bumayag iti 2-4 a

lawas ti sibubukel a panagatake) iti uneg ti lima a tawen sakbay a bukodna met laeng nga umimbag daytoy. Ti agsubli-subli nga atake ti malaria ket agresulta ti anemia.

Ti malaria iti utek (celebral malaria) ket maysa a grabe a komplikasion ti malaria a gapuanan ti *P. falcifarum*. Ti addaan kastoy a sakit ket makarikna ti nakaro a panagsakit ti ulo, panagsarua, maul-ulaw ken awan ti ganas a mangan. Iti nakaro nga impeksion ket mabalin a maddaan ti kumbulsion gapu ta maserraan ti artery wenno urat a kumamang iti utek gapu kadagiti bintak a selula ti nalabaga a dara. Ti pasiente ket mabalin nga agbagtit wenno matay.

Panangliklik iti malaria

PATAYEN DAGITI LAMOK, no kabaelan, agusar ti insektisidio a maiyisprey. Perdien dagiti mabalin a pagitlogan ti lamok nangruna kadagiti lugar wenno banag a pakaurangan ti danum kas ti sabot ti niyog, lata, bote, kawayan, kanal ken dadduma pay.

Liklikan a makagat ti lamok. Agusar ti moskitero.

No sumrek wenno mapan iti maysa a lugar a nasaknap ti malaria ket agtomar ti prophylaxis (pangsakbay) tapno maliklikan ti malaria. Kada lawas nga agtomar ti **Chloroquine (Aralen)** dua a tabletas nga 250 miligramo, aggiddan. Napintas no rugian ti

agtomar maysa a lawas sakbay a sumrek iti lugar. Iti kaadda iti lugar ket itultuloy ti agtomar ken uray pumanawen ditoy ket ituloy latta ti agtomar inggana innem a lawas.

Saan nga agusar ti **Pyrimethamine-sulfadoxin** (Fansidar) bilang prophylaxis gapu ta ti linawas a panagtumar iti daytoy ket makapangato ti posibilidad ti allergic reaction a mabalin nga agtinnag iti pannakatay ti pasiente.

Pamuspusan ti panagagas

Herbal wenno mulmula a makaagas.

Dangla, Subusob, Serbientina, Dalipawen ken Banay. Uray ania kadagitoy. Ti kasamayan ket dagiti dua a naudi.

Angren ti bulong dagitoy a mula (malaksid ti Dalipawen, ukisna ti maanger). Ti innem a baso nga idanum iti maanger ket paabbatan agingga a dua a baso laeng ti mabati.

Palamiisan ken daytoy ti inumen wenno pagbalinen nga agua-tiempo ti pasiente. Siguradoen a mapatomarna/mapainumna ti pasiente uray mamitlo iti sagguguddua (1/2) a baso ti maysa nga aldaw. Itultuloy ti panagtumar agingga iti 2-3 nga aldaw

Agas a tableta

Chloroquine (nalatak a magatang ket Aralen 250 mg a tableta)- uppat a tableta iti umuna a panagtumar.

Kalpasan ti uppat nga oras ket agtomar manen ti dua a tableta. Iti maikadua ken

maikatlo nga aldaw ket agtomar met laeng ti sagdudua a tableta kada aldaw agingga a makaibus ti kabuklan a 10 - 12 a tableta wenno 2,500 iti kabuklan a miligramo ti maysa a dosis.

Iti ubing ket mabalin a gudduaen ti dosis ta adda ti madi nga epektona no lumabes ti panagtomar.

Mabalin a maperdi ti retina wenno lente ti mata, panagkapsut ti laslasag, kasla agtuleng ken panagsarua, panagburis panagsakit ti ulo ken pannakaulaw ken allergy. Saan a mairekomenda a tomaren daytoy ti masakog.

No *P. falcifarum* ti umatake ke n saan a kabaelan ti Chloroquine ket ikkan ti maysa kadagiti sumaganad:

Dymalar wenno Pyrimethamine-sulfadoxin (Fansidar)- tallo (3) a tableta a dagus iti maminsan laeng a panagtomar ket kumpleton. Saan a mabalin a maysa laeng a tableta ti tomaren.

Quinine sulfate (325 mg) dua (2) a tableta mamitlo iti maysa nga aldaw isu nga innem (6) ti kabuklanna. Agtultuloy nga agtomar iti uneg ti pito (7) inggana iti sangapulo (10) nga aldaw. Kasapulan nga agtomar ti innem (6) a tableta iti innaldaw ngem saan a pagigiddanen. Bingayen daytoy iti kada walo nga oras iti uneg ti 24 nga oras ti panagtomar.

Iti ubing ket mabalin nga ikkan ti apagkatlo ti kabuklan a dosis. Mabalin a dua (2) a tableta tunggal aldaw ngem saan nga aggigiddan. Bingayen ti dua a tableta iti

DAGITI POSIBLE A SIDE EFFECTS DAGITI NADUMADUMA NGA AGAS PARA ITI MALARIA

Agas	Side Effects
Chloroquine	panagsarwa, panagrimar ti mata iti nabayag a panagusar
Sulfadoxine/Pyrimethamine (Fansidar)	Sakit iti dalem (panaglusiaw ti kudil ken mata, sakit ti buksit)
Primaquine	Anemia
Quinine	Panagsarwa, panagtuling, sakit iti bato.
	Dagitoy a sintomas ket mapukaw to met laeng kalpasan ti panagagas

mamitlo a tumaran iti uneg ti maysa nga aldaw.

(Maiparit met laeng daytoy a tumaren ti masakog.)

Para iti agsubli-subli nga atake ti *P. vivax* - nayunan ti dosis ti Chloroquine iti tableta a **Primaquine 7.5 mg**.

Ti panagtumar iti **Cloroquine** ket kas met laeng iti naagapad iti ngato, mainayon laeng ti **Pri-maquine** sagdudua a tableta kada aldaw iti uneg ti 14 nga aldaw.

Isu a ti kabuklan a matomar a **Cloroquine** ket sangapulo idinto a ti **Pri-maquine** ket 28 a tableta. No rugianen ti agtumar iti **Cloroquine** ket igiddan metten ti **Primaquine**.

(Maiparit met laeng daytoy a tumaren ti masakog.)

Dagiti naibaga a dosis ken annuroten ti panagtomar ti agas ket masapul a nairut a surotan tapno matay ti parasito ken aglaing ti pasiente. No saan a makumpleto ken masurot ti panagtomar ket saan a matay ken masanay laeng ti parasito agingga a saanton a kabaelan daytoy a patayen ti agas. Iti kasta ket saan met a malaingan a dagus ti pasiente.

Dagiti agas a kontra malaria ket saan a dagus a makita ti epektona wenno saan a dagus a malaingan ti pasiente. Obserbaan daytoy iti 3-4 nga aldaw sakbay nga in-inut a malaingan. No saanpay nga agbaliw ti kasasaad ti pasiente ket masapul nga ipakitan a dagus iti doktor. **B**

RODOLFO VALENTIN MARQUEZ
Oktubre 1999

DAKAYO A BANNUAR TI REBOLUSION

Bannuar ken naindaklankayo unay kakadua
Nagunod-odyo ti kangatoan a sakripisio
Kakaisuna a biag man ket maibuis
Iti pagimbagan ti umili ken sangkataw-an

Iti kaanuman, saandakayo a malipatan
Kakadua nga ipatpategmi
Ti lagip kadakayo saan a maiwaksi
Iti panunot, aramid ken pannakidangadang
Ti umili a mairurumen
A nagserbianyo a sipupudno

Ti kinaregtayo a makidangadang
Saanyo a sinamir ti adu a kinarigat
Ken sakripisio
Inwaksiyo ti bukodyo a pagimbagan
Biag ken kanitoyo naituyang iti umili

Ti dayaw ken kinataoyo
Indadanes dagiti sumagmamano nga agum
Kakaisuna a biagyo ginibusanda
Gaputa iggemyo ti naindaklan a gannuat
Ken taktakderan
A siit iti karabukob dagiti agari-ari

Ti ipapanawyo kaanoman saanen a malapdan
Pungtot ti dumurdur-as a gubat
Ti impaayyo a biag
Lalo pay a mangpagil-yab ti panaglaban

Ribu man a masa ken kadua ti agbuis
Rinibribu met a masa ken kakadua
Ti agbaringkuas ken mangibayog
Ti bandera ti pannakadasayyo

Kadagiti bangkayyo a naidasay
Rumrumsik ti pungtotmi
Bumtak a kasla bulkan
Nakasagana a mangusig kadagiti nakautang
Nakasagana a mangrebbek kadagiti agar-ari